

Chitabu cha keli cha Samweli Chilongole

Vitabu vya 1 Samweli na 2 Samweli hamwande navyali ndo chitabu chimwe chikulu chiwele chizeleka “Chitabu cha Samweli.” Navibaguligwa vitabu vili kuli ilagano lya Katali vyolitang'huligwe kwa ndonga ya Chigilichi liwele nalichemigwa “Seputuajenti.” Vitabu vya 1 Samweli na 2 Samweli vina mbuli za katali ng'hatu zilinguwala ukomu wa mloli Samweli na mndewa Sauli na mndewa Daudi. Samweli nayali ndo chilongozi wa kuduma kuli mhela wa wanhu wa isi ya Isilaeli vyowagaluche kulawa kuli kulongozwa na watagusa na kwaluka kulongozwa na wandewa. Samweli yuyo ndo yawabakalize mafuta Sauli na Daudi kuwa wandewa wa Isilaeli. Vitabu vya 1 Samweli na 2 Samweli vyangusima mbuli za isi ya Isilaeli kuli mhela awo.

Haduhu yalinguvizela ndo whaani yavyandiche vitabu vya 1 Samweli na 2 Samweli. Yandiche hazeele yuye mgati mwa vitabu avyo, ila hanji nayali mkomu kuli mhela wa ulongozi wa mndewa Daudi. Hanji kahi nayali mkomu loukolile ulongozi awo, kota nayali na mhumu ya kusoma maandiko ganji gawele gosimila ukomu wa Sauli na Samweli. Kwa chiwalo acho, hatuvizelele whaani yandiche vitabu avi, hailinguzeleka kahi navyandichigwa hanili.

Gali mgati kuli 2 Samweli

1. Sula ya 1-5 zangusimila ndaze Daudi vyoyawe mndewa wa Yuda, hamba ndaze vyoyawe mndewa wa Isilaeli yeng'ha.
2. Sula ya 6-10 zangusimila ndaze Daudi vyoyalongoze kota mndewa na kuwasumya wang'honyo wa heye wenji.
3. Kuli sula ya 11-12 twangusoma ndaze Daudi vyoyaditile gehile kwa ung'hondwa na kukopola na ndaze vyoyang'hanuchilwe na mloli Natani.
4. Sula ya 13-20 zangusimila wanhu vyowa-jezile kumbelenhuka Daudi mala mbili.
5. Sula ya 21-24 zangusimila kuduma kwa mbuli ya ukomu wa Daudi kota mndewa.

Daudi kanguzeleswa kubagama kwa Sauli

¹ Loyabagame Sauli, Daudi loyahiluche kulawa kuwasumya Waamaleki naye nakekala Sikilagi kwa mazuwa meli.

² Zuwa lya kadatu nakoya munhu yumwe kulawa kuli kambi ya Sauli, mivalo ja heye najidejeka na nayali yawele na nhimbwisi kumutwi kwa heye kulajila masinzo. Loyamfichile Daudi, naketoza kumwando kwa Daudi nakamfugamila.

³ Daudi nakamlonjela, “Kwangulawa kahi?” Heye nakamwidichila, “Nambilima kulawa kuli kambi ya Waisilaeli.”

⁴ Daudi nakamlonjela, “Nachilawila choni ako?” Yula munhu nakamwidichila, “Wamizi wa Isilaeli nawabilima kulawa kuli ngondo na wanhu wa hetwe wenji nawabagama. Sauli na mwanage Yonatani kahi nawabagama.”

⁵ Daudi nakamuuza yula munhu yampele mbuli zila, “Nakuvizela ndaze kota Sauli na mwanage Yonatani nawabagama?”

⁶ Yula msongolo nakedichila, “Bahala londi-wele kuli chidunda cha Gilibowa, ndimona Sauli nakegamila igoha lya heye na Wafilisti wawele na mituka ja falasi ja ngondo na walingwendesa falasi nawali womlutila.

⁷ Sauli loyalolile kumbele, nakambona na kun-yhema, nani nandimwidichila, ‘Ena, nda hano.’

⁸ Nakambuza heni, ‘Hegwe kwa whaani? Nani nandimwidichila kota heni nda Mwamaleki.’

⁹ Nakandonjela, ‘Dedede, wime habehi na heni ung’hopole mina nhowigwa vibibi, ila nding’hali mkomu.’

¹⁰ Lelo nanduta habehi na heye na kumkopola, kwa vila nandivizela howeza kulutilila kuwa mkomu. Ila nanyhola chila kofia ya mndewa iwele kumutwi kwa heye na ipogo lya mndewa liwele mmoko mwa heye. Vyeng’ha nandikugalila hegwe mkulu wa heni.”

¹¹ Aho ndo Daudi nakadadula ivalo lya heye kulajila masinzo. Wanhu weng’ha wawele hamwe na Daudi nawadita hihila.

¹² Nawalombocheza kuno wolila na kwesela kulya mbaka matinazo, kwa chiwalo cha Sauli na Yonatani mwanage na wamizi wa Mkulu Nguluwi na Waisilaeli weng’ha. Nawadita ahyo kwa vila wenji wa hewo nawabagama kuli ngondo.

¹³ Daudi nakamuuza yula msongolo yamlon-jele mbuli zila, “Kwangulawila kofi?” Heye nakamwidichila, “Heni nda Mwamaleki, ila ndan-gikala kuli isi ya hegwe kota mjenzi.”

¹⁴ Daudi nakamuuza, “Iwa ndaze hambe

udumbe kugolola moko wa hegwe na kumkopola munhu yabakalizwe mafuta na Mkulu Nguluwi?”

¹⁵ Hamba Daudi nakamchema yumwe wa wasongolo wa heye nakamlonjela, “Mkopole munhu ayu!” Yula msongolo nakamtowa yula Mwa-maleki na kumkopola.

¹⁶ Loyawele habehi kubagama, Daudi nakalonga, “Nongwa ayi iwe kwa gwegwe baho, mina nakulonga kwa mlomo wa gwegwe baho, ‘Nandimkopola munhu yabakalizwe mafuta na Mkulu Nguluwi.’ ”

Daudi kangulombocheza kubagama kwa Sauli na Yonatani

¹⁷ Daudi nayali yokwimba na kulombocheza kwa chiwalo cha Sauli na Yonatani.

¹⁸ Daudi nakalonga kota wanhu wa Yuda walan-guswe lwimbo lulinguchemigwa Lwimbo lwa Upinde, nalo nalwandichigwa mli chitabu cha Yashali. Daudi nakaluka kwimba,

¹⁹ “Wawele ndo ukulu wa hegwe, gwa Isilaeli, nawabagama hali honhu ha hegwe henuche. Ulole wawele na mong’ho vyowagwile!

²⁰ Mleche kuwalonjela Wafilisti wa Gati mbuli ayi mleche kuwikula ayi kuli nzila za Ashikeloni, leka wahinza wa Wafilisti waleche kusangalala, na wahinza wa wohambe wenjile ikumbi waleche kutowa luchenze.

²¹ “Hemwe wanhu wa vidunda vya Gilibowa, mleche kuwa na nungwi ne nhonya ne migunda ja hemwe jilingulela ndolendole ya nyhule.

Mina ako ndo ngawo za wawele na mong'ho naz-
itozigwa,
ngawo ya Sauli haibakalizwa mafuta kahi*.

22 “Wula upinde wa Yonatani hauhinduche kum-
bele,
ipanga lya Sauli halihiluche hihi hela,
mazuwa gose navikopola wenji,
ena, navikopola wawele na mong'ho.

23 “Sauli na Yonatani,
nawaganigwa na nawanojeza,
kuli ukomu na kuli kubagama hawebagule.
Nawali wabewe kusinda ikungule,
ena, nawali na mong'ho kusinda isimba.

24 “Wadala wa isi ya Isilaeli, mumlilile Sauli,
ayo Sauli nayawavalize mivalo midung'hu na ji-
nojile,
yawele nakazinoliga nguwo za hemwe kwa za-
habu.

25 “Ulole wawele na mong'ho vyowagwile,
nawabagama wawele kuli kitowa.
Yonatani nakakopoligwa hali honhu henuche.

26 “Ndangung'ung'uta kwa chiwalo cha hegwe,
mng'holozangu Yonatani,
kwa heni nawali wa kunojeza ng'hatu.
Igano lya hegwe kwa heni nalyali lya
kububuwaza,

* **1:21 1:21** ngawo ya Sauli haibakalizwa mafuta kahi Ngawo zangubakalizwaga mafuta leka kuziwika goya kwa chiwalo cha ngondo.

nalyali kusinda igano lya wadala.

27 “Ulole wawele na mong’ho vyowagwile,
na vinhu vya hewo vya ngondo navidumigwa!”

2

Daudi kanguwa mndewa wa Yuda

¹ Mbuli zila vyozikolile, Daudi nakamlanda Mkulu Nguluwi, yolonga, “Ndaze, ndute kuli muji umwe wa Yuda?” Mkulu Nguluwi nakamwidichila, “Ulute!” Daudi nakamuza kahi Mkulu Nguluwi, “Ndute kuli muji wachi?” Mkulu Nguluwi nakamwidichila, “Ulute kuli muji wa Hebuloni.”

² Daudi nakaluta ako Hebuloni hamwe na wache wa heye weng’ha weli, Ahinoamu wa Yesileeli na Abigaili yafililwe na mlume wa heye Nabali, kulawa muji wa Kalimeli.

³ Daudi nakoka na wanhu wa heye wenji, chila munhu na wang’holoze, nawekala kuli vijiji vilinguuzunguluta muji wa Hebuloni.

⁴ Wanhu wa Yuda nawaluta ako kwa Daudi na kumbakaliza mafuta yawe mndewa wa hewo.

Daudi loyahuliche kota wanhu wa Yabeshigileadi nawamtila Sauli

⁵ nakalajiza wasenga kwa wanhu wa Yabeshigileadi kuwalonjela usenga uno, “Mtambichizwe na Mkulu Nguluwi mina hemwe namumditila igano lya kwimilila mkulu wa hemwe Sauli kwa vila namumtila.

⁶ Lelo Mkulu Nguluwi nakawaditila hemwe igano lya kwimilila na kukundigwa, nani

ndowalajila kunoga kukula kwa vila namdita mbuli ayi.

⁷ Lelo mikangaze na muwe wanhu mzidahe kwa vila mkulu wa hemwe Sauli nakabagama, wanhu wa Yuda nawambakaliza mafuta ndiwe mndewa wa hewo.”

Ishi-bosheti kanguditigwa kuwa mndewa wa Isilaeli

⁸ Ahyo Abuneli mwana wa Neli, mkulu wa chilundo cha wamizi wa Sauli, nakamhola Ishi-bosheti mwana wa Sauli na kumhilika ako Mahanaimu.

⁹ Abuneli nakamdita Ishi-bosheti yawe mndewa wa isi ya Gileadi na Ashulu na Yesileeli na Efulaimu na Benjamini na Isilaeli yeng'ha.

¹⁰ Ishi-bosheti nakaluka kulongoza isi ya Isilaeli yawele na miyaka makumi gane, nakalongoza kwa miyaka mili. Ila nhanzi ya Yuda naimuwinza Daudi.

¹¹ Daudi nayali mndewa wa nhanzi ya Yuda ako Hebuloni kwa miyaka saba na myezi sita.

Ngondoya wanhu wa Isilaeli na wanhu wa Yuda

¹² Abuneli mwana wa Neli na vitumagwa wa Ishi-bosheti mwana wa Sauli, nawalawa kuli muji wa Mahanaimu nawaluta muji wa Gibeoni.

¹³ Yoabu mwana wa Seluiya na vitumagwa waniji wa Daudi, nawalawa na kiting'hana na Abuneli na wanhu wawele na heye kuli izimbo liwele kuli muji wa Gibeoni. Chilundo chimwe nachali ubanzi umwe wa izimbo na chilundo chiyage ubanzi wa keli.

¹⁴ Abuneli nakamlonjela Yoabu, “Tuwawiche wasongolo waniji kulawa chila ubanzi wetowe

hali hetwe!” Yoabu nakedichila, “Goya, wadite ahyo.”

¹⁵ Ahyo wasongolo nawema na kuwazigwa, wanhu wa Ishi-bosheti, wawele ndo nhanzi ya Benjamini nawali kumi na mbili na ubanzi wa Daudi nawali kumi na mbili.

¹⁶ Hamba chila yumwe nakamibata kumutwi mng'honyo wa heye na kumhoma kwa ipanga kuli lubavu, weng'ha makumi meli na gane nawagwa hasi hamwe. Lelo honhu aho ha Gibeoni nahachemigwa Helikati-hasulimu*.

¹⁷ Ngondo ya zuwa alyo nayali ng'hulu. Abuneli na wanhu wa isi ya Isilaeli nawasumigwa hali wanhu wa Daudi.

¹⁸ Wana wadatu wa Seluiya, Yoabu na Abishayi na Asaheli nawali baho. Asaheli nayali yoweza kubilima kota ibala.

¹⁹ Asaheli nakambilimisa Abuneli ne kuhinduka kudilo ne kumoso.

²⁰ Abuneli loyalolile kumbele na kumona Asaheli, nakamuza, “Ndaze, ndo hegwe Asaheli?” Heye nakamwidichila, “Ena, ndo heni.”

²¹ Abuneli nakamlonjela, “Uhinduche kudilo ama kumoso, umbilimise msongolo yunji na kuhola vinhu vya heye.” Ila Asaheli halechile kumbilimisa.

²² Abuneli nakamlonjela Asaheli lwa keli, “Uleche kumbilimisa. Lekachoni ndikukopole? Ndoweza ndaze kumlola kumeho mkulugo Yoabu?”

²³ Ila Asaheli nakalema. Lelo Abuneli nakamhoma na chaka cha igoha mmunda mwa

* **2:16 2:16** *Helikati-hasulimu* Kwa Chiebulaniya ndo honhu ha ipanga.

heye na chaka acho nachilawila kuli mhungo wa Asaheli. Asaheli nakagwa na kubagama bahala. Wanhu weng'ha wafichile honhu hoyabagame Asaheli, nawema.

²⁴ Ila Yoabu na Abishayi nawamuwinza Abuneli. Isanya vyoliwele lizinga, nawafika kuli chidunda cha Ama, chiwele ubanzi wa kolilawilaga isanya mwa Giya, kuli nzila ilinguluta kuli chiwala cha muji wa Gibeoni.

²⁵ Wanhu wa nhanzi ya Benjamini naweting'hana kahi kumbele kwa Abuneli, nawadita chilundo cha hewo, nawema kuli chinhembembe cha chidunda.

²⁶ Hamba Abuneli nakamuza Yoabu, “Ndaze, tochitowa mazuwa geng'ha? Ndaze, hambe wone kota mbuli ayi yomala kwa usungu? Ndaze kolutilila kwa mhela wachi ne kuwalonjela wanhu wa hegwe kuleka kuwawinza wang'holozawo?”

²⁷ Yoabu nakamlonjela, “Kota Nguluwi vyoyaweke mkomu, wone haulonjile mbuli ayo, wanhu wa heni wahalutilile kuwawinza wang'holozawo mbaka hamitondo.”

²⁸ Lelo Yoabu nakapemba mhalamhanda na wanhu wa heye nawaleka kuwawinza wanhu wa Isilaeli ne kitowa kahi.

²⁹ Abuneli na wanhu wa heye nawakola kuli ibindi lya Alaba nechilo yeng'ha. Nawaloka lwanda lwa Yolodani, nawalutilila kujenda mitondo yeng'ha mbaka nawafika Mahanaimu.

³⁰ Yoabu loyahiluche kulawa kumbilimisa Abuneli, nakating'hana na wanhu wa heye weng'ha. Hamwe na Asaheli, wanhu kumi na tisa wa Daudi nawali wajilile.

³¹ Ila wamizi wa Daudi nawawakopola wanhu miya zidatu na makumi sita kulawa kuli nhanzi ya Benjamini, wawele hamwe na wanhu wa Abuneli.

³² Yoabu na wanhu wa heye nawahola mtufi wa Asaheli, nawautila kuli mhalika iwele mhaza wa heye kahi nayali yatiligwe, iwele ako kuli muji wa Betelehemu. Yoabu na wanhu wa heye nawajenda nechilo yeng'ha, loifichile lufuku nawafika kuli muji wa Hebuloni.

3

¹ Nakwali na ngondo ya mhela winji hali wamizi wawele hamwe na ivyazi lya Sauli na wala wamizi wawele hamwe na Daudi. Ubanzi wa Daudi naulutilila kuwa na mong'ho ila ubanzi wa Sauli naulutilila kuwa ng'hochele.

Wana walume wa Daudi

² Wana walume wa Daudi wapondigwe na wache wa Daudi ako Hebuloni nawali wano. Wa mwaluko nayali Amunoni, mayake nayali Ahi-noamu kulawa Yesileeli

³ na wa keli nayali Kileabu, mayake nayali Abigaili yafililwe na mlume wa heye Nabali kulawa Kalimeli na wa kadatu nayali Abusalomu, mayake nayali Maaka mhinza wa Talimayi, mndewa wa Geshuli

⁴ na wa kane nayali Adoniya, mayake nayali Hagiti na wa kahano nayali Shefatiya, mayake nayali Abitali

⁵ na wa sita nayali Itileamu, mayake nayali Egila, mche yunji wa Daudi. Wana weng'ha wano nawapondigwa mhela lowawele ako Hebuloni.

Abuneli kanguluta kwa Daudi

⁶ Ngondo vyoiwele ilutilila hali wanhu wa Daudi na wanhu wa Sauli, Abuneli nayali chiongozi yawele yolutilila kuwa na mong'ho na ludali hali wanhu wa Sauli.

⁷ Sauli loyawele yang'hali mkomu, nayali na mhawake yumwe itagwa lyake nayali Lisipa, mhinza wa Aya. Lelo zuwa limwe Ishi-bosheti nakamuza Abuneli, "Lekachoni nakuwasa na mha wa mhaza wa heni?"

⁸ Abuneli nakazudila lukami kwa chiwalo cha ulonzi wa Ishi-bosheti, nakamuza, "Ndaze, kwangijesa heni ndomhinduka Sauli? Ndaze, kwangijesa heni ndanguwakolela mijito wanhu wa isi ya Yuda? Uole, heni ndanguwaditila igano lya kwimilila wanhu wa mhaza wa hegwe Sauli na wang'holoze, siwawichile mmoko mwa Daudi kulawa mhela wula. Lelo lehano kwangumbona ndina nongwa kwa chiwalo cha mdala.

⁹ Nguluwi yangaze na mzidi, wone ndoleka kumditila Daudi kota vila Mkulu Nguluwi vyoyamlahile.

¹⁰ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Daudi kota kowusa undewa kulawa kwa wanhu wa Sauli na kumha heye. Heye kolongoza isi ya Isilaeli na Yuda kulawa Dani mbaka Beeli-sheba."

¹¹ Ishi-bosheti halonjile chinhu kwa Abuneli, kwa vila nakamdumba.

¹² Lelo Abuneli nakalajiza wasenga kwa Daudi na kumlonjela, "Ndaze, isi yino ndo ya whaani? Udite ilagano na heni, ndokutanza kuidita Isilaeli yeng'ha iwe isi ya hegwe."

¹³ Daudi nakedichila, "Goya, ndodita ilagano na hegwe. Ila ndangukugana udite mbuli imwe

uwele ung'hali kumbona, kwanguganigwa ungalile Mikali mhinza wa Sauli. Aho kombona.”

¹⁴ Daudi kahi nakalajiza wasenga kwa Ishi-bosheti mwana wa Sauli, nakalonga, “Nyhilulile mchewangu Mikali ndimhesile kwa kulavya migovi miya imwe ja Wafilisti.”

¹⁵ Ishi-bosheti nakalajiza wanhu kumhola Mikali kulawa kwa mlume wa heye Palitieli, mwana wa Laishi.

¹⁶ Ila Palitieli nakaluta hamwe na mchewake yolila nzila yeng'ha mbaka kuko Bahulimu. Abuneli nakamlonjela Palitieli, “Uhiluche kaye.” Ahyo nakahiluka.

¹⁷ Abuneli nakalonga ulonzi unojile na wasekulu wa Isilaeli, nakawalonjela, “Kwa mhela winji namungana Daudi yawe mndewa wa hemwe.

¹⁸ Lelo mumдите yawe mndewa, kwa vila Mkulu Nguluwi nakamlonjela Daudi yalonga, ‘Kwa moko wa hegwe Daudi, chitumagwa wa heni, ndowalohola wanhu wa heni wa Isilaeli kulawa kwa Wafilisti na kulawa kwa wang'honyo wa hewo weng'ha.’ ”

¹⁹ Abuneli kahi nakalonga na Wabenjamini, hamba nakaluta mbaka Hebuloni kumlonjela Daudi chila chinhu kuwala wanhu weng'ha wa Isilaeli mbaka nhanzi yeng'ha ya Benjamini chowaganile kudita.

²⁰ Abuneli loyawele kwa Daudi ako Hebuloni, nayali na wanhu makumi meli, Daudi nakawaditila mnvina.

²¹ Abuneli nakamlonjela Daudi, “Lelo heni ndoluta kukugalila wanhu weng'ha wa Isilaeli, hegwe

mndewa wa heni. Wokuya kudita ilagano na hegwe, leka uwe mndewa wa hewo, nagwe kuwalongoza weng'ha vyougana.” Daudi nakalagana na Abuneli nakaluta, naye nakaluta kwa kikala goya.

Abuneli kangukopoligwa

²² Hamba Yoabu na wanhu wanji wa Daudi nawahiluka kulawa kitowa, nawahola vinhu vinji kulawa kuli ngondo. Ila Abuneli hawele hamwe na Daudi ako Hebuloni kwa vila Daudi nayali yamkundize yalute, ahyo Abuneli nakaluta kwa kikala goya.

²³ Yoabu loyagomole na ikugusi lya wamizi wa heye loyawele nalyo, nakapegwa mbuli ya kota Abuneli mwana wa Neli, nakoya kumona mndewa Daudi, nakalanda yalute, nakoka kwa kikala goya.

²⁴ Yoabu nakaluta kwa mndewa na kumlonjela, “Lelo nakudita ndaze? Lole, Abuneli nakoya kwa hegwe, lekachoni nakumleka yalute? Lelo nakaluta!

²⁵ Ndaze, nakuvizela kota Abuneli mwana wa Neli, nakoya kudeta kwa hegwe? Nakoya kuvizela mbuli za hegwe na choni choulingudita.”

²⁶ Yoabu loyalawile kulonga na Daudi, nakalajiza wasenga wamigale Abuneli, nawo nawamfika kuli ideho lya Sila na kumhilula, ila Daudi nayali hambe yaizele mbuli ayo.

²⁷ Abuneli loyahiluche Hebuloni, Yoabu nakamhola Abuneli hafungo ha lwizi lwa lukanzi lwa muji kota kangugana kulongasa na heye kwa uviso. Yoabu nakamhoma Abuneli mmunda mwa

heye kwa vila Abuneli nayali yamkopole Asaheli, mdodowe Yoabu, Abuneli nakabagama.

²⁸ Hamba Daudi loyahuliche mbuli ayo nakalonga, “Heni na undewa wa heni twahela nongwa mazuwa gose hali Mkulu Nguluwi kwa chiwalo cha danda ya Abuneli, mwana wa Neli.

²⁹ Nongwa ya chiwalo cha kukopola ako iwe kwa Yoabu na wang'holoze mhaza wa heye. Yumwe wa wang'holoze Yoabu mazuwa geng'ha yawe na utamwa wa kutunda ufila ama utamwa wa ngozi ama yawe yalingujenda kwa ng'hweku ama kubagama kwa ipanga ama yawe yalihela chilyo.”

³⁰ Yoabu na mng'holoze Abishayi nawamkopola Abuneli kwa vila nakamkopola mng'holozawo Asaheli mhela wa ngondo ako Gibeoni.

³¹ Hamba nakamlonjela Yoabu na wala weng'ha wawele hamwe na heye kota wadadule mivalo ja hewo na wavale mivalo ja igunila na kuchilongola chinchanda chiwele na mtufi wa Abuneli na kulombocheza. Mhela wa kutila ako, mndewa Daudi nakajenda kumbele kwa chinchanda acho cha kuwichila mtufi.

³² Nakatiligwa ako Hebuloni na mndewa nakalombocheza kwa lizi loyawele hafungo ha chilaga, wanhu wanji weng'ha nawadita hihila kahi.

³³ Mndewa nakamlombochezela Abuneli, nakemba,

“Ndaze, lekachoni Abuneli nakabagama kota munhu yaditile nongwa?

³⁴ Moko ga heye hagawopigwe

na magulu ga heye hagawichigwe pingu kota mwihe.

Nakabagama kota munhu yakopoligwe na wehile!”

Wanhu weng'ha nawalila kahi kwa chiwalo cha heye.

³⁵ Hamba wanhu weng'ha nawaluta kumlonjela Daudi yalye ibumunda lokuwele kung'hali nemisi. Ila Daudi nakelaha yowalonjela, “Ngu-luwi yang'hopole wone ndojeza ibumunda ama chinhu choneche mbaka isanya holizibila.”

³⁶ Wanhu weng'ha nawona mbuli azo, nawano-jezwa kota vila vyowanojezwe na chila chinhu choyaditile mndewa.

³⁷ Lelo zuwa lila Waisilaeli weng'ha nawavizela kota mndewa Daudi hehanzile kuli kumkopola Abuneli, mwana wa Neli.

³⁸ Mndewa Daudi nakawalonjela vitumagwa wa heye, “Ndaze, hamvizelele kota lehano munhu yawele chilongozi na yanojile nakabagama Isilaeli?”

³⁹ Hanga nambakalizwa mafuta ndiwe mndewa, ila heni lehano nda ng'hochele. Wano wana wa Seluiya ndo wang'ang'ale lukami kusinda heni. Mkulu Nguluwi yawagaze wano kwa kiwhana na wihe wa hewo!”

4

Ishi-bosheti kangukopoligwa

¹ Ishi-bosheti mwana wa Sauli, loyahuliche kota Abuneli nakakopoligwa ako Hebuloni, nayali yalihela nhumbula ikangale na wanhu weng'ha wa Isilaeli nawakabuswa.

² Ishi-bosheti mwana wa Sauli nayali na wanhu weli wawele vilongozi wa ikugusi lya kuvaba, yumwe nayali yochemigwa Baana na yunji nayali yochemigwa Lekabu. Hewo nawali wana wa Limoni, munhu wa nhanzi ya Benjamini kulawa muji wa Beeloti, mina Beeloti nawali muji wa nhanzi ya Benjamini.

³ Kulawa mhela wula, wanhu wa Beeloti nawabilimila Gitaimu, nawekala kuko kota wajenzi.

⁴ Yonatani mwana wa Sauli, nayali na mwana yaziliche magulu geng'ha meli. Mwana ayo nayali yochemigwa Mefibosheti. Ayo Mefibosheti loyawele na miyaka jihano nakahulika mbuli za kubagama kwa Sauli na Yonatani kulawa Yesileeli. Munhu yalingumlolela heye loyahuliche kota Sauli na Yonatani nawakopologwa ako Yesileeli, nakamhola Mefibosheti nakabilima na heye. Ila loyawele yobilima himahima, mwana ayo nakagwa, naye nakazilika.

⁵ Lekabu na Baana, wana wa Limoni, Mbeeloti, nawaluka majendo kuluta kaye kwa Ishi-bosheti. Nawafika ako nemisi, Ishi-bosheti loyawele yokwesela kaye kwa heye.

⁶⁻⁷ Nawenjila mng'handu na kidita kota wangugana kuhola ngano, nawamfika Ishi-bosheti yawasile mchinhanda cha heye kuli chihengo cha heye cha kuwasa. Nawamhoma mmunda mwa heye. Lowamkopole, nawamdumula mutwi nawoka nawo. Nawakolela nzila ya Alaba, nawajenda nechilo yeng'ha.

⁸ Nawahola mutwi wa Ishi-bosheti na kumhilichila Daudi ako Hebuloni. Nawamlonjela

mndewa Daudi, “Awu ndo mutwi wa Ishi-bosheti mwana wa Sauli. Sauli nayali mng'honyo wa hegwe yaganile kukukopola. Mkulu Nguluwi lehano nakahilusila chibida kwa Sauli na walelwa wa heye.”

⁹ Ila Daudi nakawedichila Lekabu na Baana, wana wa Limoni, Mbeeloti. “Kota Mkulu Nguluwi vyoyalingikala, heye nakaulohola ukomu wa heni kuli magazo geng'ha.

¹⁰ Yula munhu yoyile kundonjela kota Sauli nakabagama, nakejesa kota nakandonjela mbuli inojile, ila nandiwalajiza wanhu kumibata na kumkopola ako Sikilagi. Acho ndo chonolo chondimpele kuwala mbuli ayo.

¹¹ Hemwe namdita vibibi ng'hatu kusinda yula. Lelo, kwa vila hemwe wehile namumkopola munhu yatanganiche yawasile mchinhanda cha heye, kaye kwa heye, yowa goya kwa heni kuhilula chibida kwa kuwosa hemwe muisi.”

¹² Daudi nakawalajiza wasongolo wa heye wawakopole Lekabu na Baala, wala wasongolo nawawakopola. Nawawadumula moko na magulu ga hewo. Hamba nawajininiza mitufi ja hewo kuli igodi hafungo ha izimbo ako Hebuloni. Ila nawahola mutwi wa Ishi-bosheti na kuutila kuli mhalika koyatiligwe Abuneli ako Hebuloni.

5

*Daudi kanguwa mndewa wa Isilaeli
(1 Mihela 11:1-3)*

¹ Hamba nhanzi zeng'ha za Isilaeli naziluta kwa Daudi ako Hebuloni na kumlonjela, “Lole, hetwe twa danda ya lukuli lwa hegwe.

² Aho mwaluko, Sauli loyawele mndewa wa hetwe hegwe ndo nawali uwalongoza Waisilaeli kuli ngondo, Mkulu Nguluwi nakakulonjela, ‘Kowa mdimi wa wanhu wa heni ako Isilaeli na kowa kahi mkulu wa Isilaeli.’ ”

³ Lelo wasekulu weng’ha wa Isilaeli nawaluta kwa mndewa Daudi ako Hebuloni, Daudi nakadita ilagano na hewo hali Mkulu Nguluwi. Hamba nawambakaliza mafuta Daudi yawe mndewa wa Isilaeli.

⁴ Daudi nakaluka kulongoza loyawele na miyaka makumi gadatu, nakalongoza kwa mhela wa miyaka makumi gane.

⁵ Ako Hebuloni nakawalongoza wanhu wa Yuda kwa mhela wa miyaka saba na myezi sita. Ako Yelusalemu nakawalongoza wanhu weng’ha wa Isilaeli hamwe na wanhu wa Yuda kwa mhela wa miyaka makumi gadatu na jidatu.

*Daudi kanguwasumya wanhu wa Yelusalemu
(1 Mihela 11:4-9; 14:1,2)*

⁶ Hamba mndewa na wanhu wa heye nawaluta Yelusalemu kuwatowa Wayebusi wawele wochikala amo. Wayebusi nawamlonjela, “Hambe winjile amo kuli muji, mina mbaka wohambe walole na walichete woweza kukuwinga.” Nawamlonjela ahyo mina nawejesa kota Daudi howeza kwinjila amo kuli muji.

⁷ Ahyo mndewa Daudi nakahola muji wula, mina ndo ngome ya Siyoni. Hamba nauchemigwa muji wa Daudi.

⁸ Zuwa alyo Daudi nakalonga, “Munhu yoneche wone yawatowe Wayebusi, yakole mli vikolola

vya mazi leka kuwatowa awo wapoka walingi-whana na walichete na wohambe walole, wawele ndo wang'honyo wa Daudi." Ndo mina wanhu wangulongaga, "Wohambe walole na walichete hambe wenjile kuli ng'handa ya mndewa."

⁹ Daudi nakekala kuli ngome ayo na kuichema, "Muji wa Daudi." Daudi nakauzenga muji kuuzunguluta, kwaluchila Milo kulutila mgati.

¹⁰ Daudi nakalutilila kuwa na mong'ho ng'hatu kwa vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi Yawele na Mong'ho, nayali hamwe na heye.

¹¹ Hamba mndewa Hilamu wa Tilo nakalajiza wasenga kwa Daudi, nakamhilichila kahi migodi ja mbawo jichemigwe mielezi na wawanzi wa kugongomanya vinhu vya mbawo na wawanzi wa kuzenga ng'handa kwa maganga, nawamzenjela Daudi ng'handa ya mndewa.

¹² Lelo Daudi nakavizela kota Mkulu Nguluwi nakamuwika nzinzili yawe mndewa wa Isilaeli, kahi nakaudita undewa wa heye ulutilile goya kwa chiwalo cha wanhu wa heye wa Isilaeli.

¹³ Mhela Daudi loyochile Hebuloni, nakeholela waha na wache mzidi wa ako mujini Yelusalemu. Wache awo nawampondela wana wenji walume na wadala.

¹⁴ Wano ndo wana wa heye walume wapondigwe na wachewake ako Yelusalemu, Shamuwa na Shobabu na Natani na Solomoni

¹⁵ na Ibali na Elishua na Nefegi na Yafiya

¹⁶ na Elishama na Eliyada na Elifeleti.

*Daudi kanguwasumya Wafilisti
(1 Mihela 14:8-17)*

17 Wafilisti lowahuliche kota Daudi nakabakalizwa mafuta leka yawe mndewa wa Isilaeli, weng'ha nawalawa kuluta kumpala, ila heye nakavizela, nakenjila mgati mwa ngome.

18 Wafilisti nawafika na kusambaluka hali ibindi lya Lefaimu.

19 Daudi nakamuuzwa Mkulu Nguluwi, “Ndaze, ndute kuwatowa Wafilisti? Ndaze, kowawika mmoko mwa heni?” Mkulu Nguluwi nakamwidichila Daudi, “Ulute, mina kwa kukomya ndowawika Wafilisti mmoko mwa hegwe.”

20 Lelo Daudi nakafika Baali-pelasimu na kuwasumya Wafilisti, hamba nakalanga, “Kota mazi tendema vyogalinguwifya, Mkulu Nguluwi nakawaditila hihyo wang'honyo wa heni hali heni.” Ahyo honhu aho nahachemigwa Baali-pelasimu*.

21 Wafilisti nawajileka jimalukolo ja milungu ja hewo, Daudi na wanhu wa heye nawajihola.

22 Wafilisti nawafika kahi na kwenela kuli ibindi lya Lefaimu.

23 Daudi naloyamlandile Mkulu Nguluwi, Mkulu Nguluwi nakamlonjela, “Uleche kuwatowa kulawa aho houli, ila uzungulute na kuwatowa kulawa behi na migodi ja mifolosadi.

24 Hamba, louhulika lizi kuli vinhembenhembe vya mifolosadi, lizi lya wamizi walingujenda kwa magulu, aho ulute himahima kuwatowa, kwa vila Mkulu Nguluwi nakalongola kumwando kwa hegwe leka yawatowe wamizi wa Wafilisti.”

* **5:20 5:20** *Baali-pelasimu* Kwa Chiebulaniya ina mana ya Mkulu kangulawilila kota mazi tendema.

²⁵ Daudi nakadita kota vyoyalonjelwe na Mkulu Nguluwi, ahyo nakawatowa Wafilisti kulawa Geba mbaka Geseli.

6

Isanduku lya ilagano lyanguhilikwa Yelusalemu

¹ Daudi nakawakungajiza kahi wanhu walume elufu makumi gadatu wa Isilaeli wahaguligwe.

² Daudi nakoka na wanhu wa heye weng'ha wawele na heye kulawa Baala ako Yuda, kuza hola isanduku lya ilagano lilinguchemigwa kwa itagwa lya Mkulu Nguluwi Yawele na Mong'ho, yalingikala kuli chigoda cha undewa hagati ha vilumbigwe vifandile kota wahilisi.

³ Nawalihola isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi kulawa kuli ng'handu ya Abinadabu iwele kuli chidunda, nawalikwiniza kuli mutuka unyale. Usa na Ahio, wana wa Abinadabu, nawali wolongoza mibuguma jilingukwega mutuka awo,

⁴ uwele na isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi. Ahio nayali yojenda yawele kumwando mwa isanduku alyo.

⁵ Daudi na wanhu wa heye weng'ha wa Isilaeli, nawali wokwimba nzimbo na kuvina kwa mong'ho wa hewo weng'ha hali Mkulu Nguluwi. Nawatowa vinhu vya muziki vigongomanyigwe kwa igodi lya mvinje, kota ving'hweleng'hwele na igombogombo na ngoma ndodo na kayamba na matoazi.

⁶ Lowafichile kuli honhu ha kupulila nyhule ako Nakoni, Usa nakagolola moko wa heye na kibata isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi kwa vila jila mibuguma najikwang'hwala.

⁷ Baho Mkulu Nguluwi nakamzudila Usa kwa chiwalo cha nongwa ya heye. Nguluwi nakamkopola bahala. Ahyo Usa nakabagama bahala hafungo ha isanduku lya ilagano.

⁸ Daudi nakazudila kwa vila Mkulu Nguluwi nakamkopola Usa kwa kuzudila ng'hatu. Lelo kulawa mhela wula honhu aho nahachemigwa Pelesi-usa*.

⁹ Zuwa alyo Daudi nakamdumba Mkulu Nguluwi nakalonga, “Lelo isanduku lya ilagano lyokuya ndaze kwa heni?”

¹⁰ Lelo Daudi haweze goya kuhilika isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi, mgati mwa muji wa Daudi. Ila Daudi nakalihilika kaye kwa Obedi-edomu, Mgiti.

¹¹ Alyo isanduku lya ilagano nalikala kaye kwa Obedi-edomu, Mgiti kwa mhela wa myezi jidatu, Mkulu Nguluwi nakamtambichiza Obedi-edomu hamwe na wang'holoze.

¹² Mndewa Daudi loyahuliche kota Mkulu Nguluwi nakalitambichiza ivyazi lya Obedi-edomu na vinhu vyeng'ha vyoyaweze navyo kwa chiwalo cha isanduku lya Nguluwi, nakaluta kulihola isanduku lya ilagano kwa Obedi-edomu na kulihilika kuli muji wa Daudi kwa kusangalala.

¹³ Wala wanhu wapichile lila isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi lowalutile magulu sita, Daudi nakalavya nhambiko, ibuguma limwe na ilogota limwe linenehe.

¹⁴ Daudi vyoyawopile goya chizibao cha kitani mchuno cha heye, nakavina kwa mong'ho wa

* **6:8 6:8** *Pelesi-usa* Kwa Chiebulaniya ina mana ya kumgaza Usa.

heye weng'ha hali Mkulu Nguluwi.

¹⁵ Lelo heye na wanhu weng'ha wa Isilaeli nawalihilika isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi mbaka kuli muji wa Daudi kwa lizi lya kusan-galala na mhalamhanda.

¹⁶ Isanduku lya ilagano vyoliwele likwinjila kuli muji wa Daudi, Mikali mhinza wa Sauli naka-sunjilila kuli itubuli nakamona mndewa Daudi nayali yonyozoka na kuvina hali Mkulu Nguluwi, nakambeza mnhumbula ya heye.

¹⁷ Hamba, nawalinjiza isanduku lya ilagano kuli ihema ligongomanyigwe na Daudi na kuli-wika honhu hake. Daudi nakalavya nhambiko ya kulakazwa na nhambiko za kikala goya hali Mkulu Nguluwi.

¹⁸ Daudi loyalavile nhambiko za kulakazwa na za kikala goya, nakawatambichiza wanhu kwa itagwa lya Mkulu Nguluwi Yawele na Mong'ho

¹⁹ na kuwagawila ibumunda na iwunde na viz-abala vya zabibu zikalile wanhu weng'ha na iku-gusi lyeng'ha lya Waisilaeli, walume na wadala. Hamba chila munhu nakaluta haluga hake.

²⁰ Daudi loyahiluche haluga hake leka yawatambichize wang'holoze, Mikali, mhinza wa Sauli, nakaluta kumbochela, nakalonga, “Kububuwaza kwa mndewa wa Isilaeli kitogola kota ahi lehano, kwa kiwika mwanzi hali wapogozu wadala wa vitumagwa wa heye kota mpoka yalingusa mivalo ja heye hali wanhu ne kona soni!”

²¹ Daudi nakamlonjela Mikali, “Nandali hali Mkulu Nguluwi yanyhagule heni na kumleka mhaza wa hegwe na wang'holoze, leka ndiwe

mkulu wa wanhu wa Isilaeli wawele ndo wanhu wa Mkulu Nguluwi, lelo heni ndovina hali Mkulu Nguluwi.

²² Ndochidita munhu mdodo kusinda weng'ha sambi. Hegwe kombona heni siwele chinhu, ila hewo vitumagwa wadala wouwalonjele wonyulichiza.”

²³ Lelo Mikali, mhinza wa Sauli nayali hela mwana mbaka kubagama kwa heye.

7

Ilagano lya Nguluwi kwa Daudi

¹ Mhela mndewa Daudi loyawele yochikala kuli ng'handanda ya mndewa, Mkulu Nguluwi nakamdita yawe na kikala goya na wang'honyo wa heye chila ubanzi,

² mndewa Daudi nakamlonjela mloli Natani, “Lole, heni ndangikala kuli ng'handanda izenjigwe na migodi ja mielezi, ila isanduku lya ilagano lya Nguluwi lyangikala kuli ihema.”

³ Natani nakamlonjela mndewa, “Ulute ukadite choneche choulingijesa mnhumbula mwa hegwe, kwa vila Mkulu Nguluwi ka hamwe na hegwe.”

⁴ Ila nechilo yiyila ulonzi wa Mkulu Nguluwi nawuya kwa Natani,

⁵ “Ulute ukamlonjele chitumagwa wa heni Daudi, ‘Mkulu Nguluwi kangulonga hino, ndaze, hegwe konzenjela ng'handanda ya kikala heni?’

⁶ Kulawa mhela wula ndiwalavye Waisilaeli kulawa Misili mbaka lehano sikale kuli ng'handanda hebu. Nandali mmajendo chila honhu ndichikala kuli ihema.

⁷ Ndaze, chila honhu hondiluta na Waisilaeli weng'ha ndimuuzwa munhu yoneche wa Isilaeli yondimlonjele yawadime wanhu wa Isilaeli, “Lekachoni hambe unzenjele ng'handu ya migodi ja mielezi?” ’

⁸ “Lelo mlonjele chitumagwa wa heni Daudi. Mkulu Nguluwi Yawele na Mong'ho kangulonga hino, ‘Ndikulavya ako kouwele udimu ming'holo, leka uwe mkulu wa wanhu wa heni Isilaeli.

⁹ Kulawa mhela awo nandali hamwe na hegwe honhu honeche houlutile, nandiwakopola wang'honyo wa hegwe weng'ha. Ndokudita uwe munhu yalinguzeleka kota wanhu waji wakulu muisi.

¹⁰ Nani ndowahagulila wanhu wa heni wa Isilaeli honhu ha kikala, ndiwawiche leka wekale goya hali honhu ha hewo wawo, wesele. Wanhu wehile wawele na mong'ho wa kuwagaza hewo, hawowila kuwagaza kota aho mwaluko,

¹¹ kulawa mhela londiwahagule watagusa kwa chiwalo cha wanhu wa heni wa Isilaeli na ndowadita mwesele hali wang'honyo wa hemwe weng'ha. Mzidi wa ago, heni Mkulu Nguluwi ndangukuwikulila kota ndoutawiza undewa kuli ivyazi lya hegwe.

¹² Mazuwa ga hegwe hogokwenela na kilumba na wasekulu wa hegwe, yumwe wa wana wa hegwe ndomdita yawe mndewa, nani ndowimiza nzinzili undewa wa heye.

¹³ Mazuwa ga hegwe hogokwenela na kilumba na wasekulu wa hegwe, yumwe wa wana wa hegwe ndomdita yawe mndewa, nani ndowimiza nzinzili undewa wa heye.

¹⁴ Heni ndowa mhaza wa heye na heye kowa mwana wa heni. Wone yadite gehile, ndomgaza kota wanhu vyowalinguwagaza wana wa hewo kwa ng'hobwa.

¹⁵ Ila silyusa igano lya heni lya kwimilila kwa heye kota vyonditile kwa Sauli, yondimusile kumwando kwa hegwe.

¹⁶ Lukolo lwa hegwe na undewa wa hegwe vyokwima nzinzili mazuwa gose. Chigoda cha undewa cha hegwe chokwima nzinzili mazuwa gose.' ”

¹⁷ Natani nakamlonjela Daudi chila ulonzi woy-aubochele kulawa kwa Nguluwi kuli uloli awo.

Kulanda kwa Daudi

¹⁸ Hamba mndewa Daudi nakenjila mgati mwa ihema lya Nguluwi na kikala hali Mkulu Nguluwi, nakaluka kulanda, “Gwa Mkulu Nguluwi, heni na wang'holozangu twa whaani mbaka nakutuditila mbuli azi zinojile?

¹⁹ Mbuli ayi kahi nayali ndodo kumeho kwa hegwe Mkulu Nguluwi, mzidi wa ago na kulagana na wang'holozangu mbuli ng'hulu miyaka minji jilinguya. Ndaze, ayi ndo nzila ya hegwe iwele ulinguwaditilaga wanhu, gwa Mkulu Nguluwi?

²⁰ Ndikulonjele choni kahi mzidi wa ago, heni Daudi? Kwa vila hegwe kwangunzela heni chitumagwa wa hegwe, gwa Mkulu Nguluwi.

²¹ Kwa chiwalo cha kulagana na kunuwila kwa hegwe, nakudita mbuli ng'hulu zeng'ha azo leka heni chitumagwa wa hegwe ndivizele.

22 “Kwa chiwalo cha gala gotugahuliche, gwa Mkulu Nguluwi ndo Mkulu, haduhu yawele kota hegwe na haduhu kahi Nguluwi yunji ila hegwe.

23 Ndo wanhu wachi muisi wawele woweza kuwahanizwa na wanhu wa hegwe wa Isilaeli? Hegwe Nguluwi nakuluta kuwagombola leka wawe wanhu wa hegwe. Nakuliditila itagwa lya hegwe liwe likulu, nakudita kahi mbuli za kububuwaza na vinduzanduzwa kwa kuwawinga wanhu wa isi zinji na milungu ja hewo hali wanhu wa hegwe, wawele nakuwegala kulawa Misili leka wawe wa hegwe.

24 Nakuwahagula Waisilaeli wawe wanhu wa hegwe mazuwa gose, gwa Mkulu Nguluwi nakuwa Nguluwi wa hewo.

25 “Lelo gwa Mkulu Nguluwi weneze mazuwa gose lila ilagano lya hegwe kuwala heni, chitumagwa wa hegwe na kuwala wang'holozangu kota vyoulagane.

26 Itagwa lya hegwe lyotogoligwa mazuwa gose na wanhu wolonga, ‘Mkulu Nguluwi Yawele na Mong'ho ndo Nguluwi wa Waisilaeli.’ Lulelo lwa heni Daudi, chitumagwa wa hegwe, lokwima nzinzili hali hegwe.

27 Mina hegwe, Mkulu Nguluwi Yawele na Mong'ho, Nguluwi wa Isilaeli, nakungubulila heni chitumagwa wa hegwe kota koludita lulelo lwa heni lulongoze. Ena, kwa vila ndina nhumbula ikangale kulanda hali hegwe.

28 Gwa Mkulu Nguluwi Yawele na Ludali, hegwe ndo Nguluwi. Ulonzi wa hegwe ndo wa kukomya na nakulagana na heni chitumagwa wa hegwe mbuli ayi inojile.

29 Lelo heni ndangukulanda utambichize lulelo lwa chitumagwa wa hegwe lulutilile mazuwa gose hali hegwe. Gwa Mkulu Nguluwi Yawele na Ludali nakulonga ahyo, kwa utambichizo wa hegwe kahi, lulelo lwa heni lotambichizwa mazuwa gose.”

8

Kusumya kwa wamizi wa Daudi (1 Mihela 18:1-17)

¹ Daudi nakawatowa na kuwasumya Wafilisti. Nakauhola muji wa Metegi-ama kulawa kuli mmoko mwa Wafilisti.

² Nakawasumya kahi Wamoabu. Nakawawika kuli misitali jidatu wanhu awo na kuwawasiliza hasi. Nakalonga wala wawele kuli misitali mili wakopoligwe na wala wa msitali wa kadatu walechigwe wakomu. Ahyo Wamoabu nawali vitumagwa wa heye na nawali womigalila kodi.

³ Daudi kahi nakamsumya Hadadeseli mwana wa Lehobu, mndewa wa Soba. Daudi nakaluta kuhilula kahi ulongozi wa heye kuli honhu ha lwanda lwa Eyufulate.

⁴ Daudi nakawahola kulawa kwa Hadadeseli, wakwina falasi elufu imwe na miya saba na wamizi wa kujenda kwa magulu elufu makumi meli. Hamba Daudi nakadumula midanha ja magulu ga kumbele ja falasi weng'ha wa mituka, ila nakawaleka falasi wa mituka miya imwe.

⁵ Washami wa muji wa Damasiko lowoyile kumtanza Hadadeseli, mndewa wa Soba, Daudi nakawakopola wanhu elufu makumi meli na mbili.

⁶ Hamba Daudi nakawika kambi za wamizi kuli isi ya Washami ako Damasiko. Lelo Washami nawali wakola mijito wa heye, nawali wolavya kodi. Mkulu Nguluwi nakamha Daudi kusumya honhu honeche hoyalutile.

⁷ Daudi nakahola ngawo za zahabu zowaholile kulawa vilongozi wa Hadadeseli na kuhilika Yelusalemu.

⁸ Nakahola kahi shaba nyinji lukami kulawa miji ja Beta na Belotayi, ziwele kuli miji ja Hadadeseli.

⁹ Towu, mndewa wa Hamati, loyahuliche kota Daudi nakalisumya ikugusi lyeng'ha lya wamizi wa Hadadeseli,

¹⁰ nakamlajiza mwanage Yolamu kwa mndewa Daudi kumhilichila ulamso na kumtogola kwa chiwalo cha kumsumya Hadadeseli, kwa vila Hadadeseli nayali yetowile ngondo na Towu mala nyinji. Yolamu nakamhilichila Daudi vinhu vya sendi na zahabu na shaba.

¹¹ Daudi nakaviwika vinhu avyo viwe vya chiuyeng'ha kwa chiwalo cha kumfugamila Mkulu Nguluwi, ndolendole azo ndo hamwe na sendi na zahabu zoyaholile kulawa kuli isi zeng'ha yazisumile,

¹² mina Edomu na Moabu na Amoni na Filistiya na Amaleki, hamwe na vinhu vyeng'ha vyoyaholile kulawa kwa mndewa Hadadeseli, mwana wa Lehobu, mndewa wa Soba.

¹³ Lelo Daudi nakonjeza kuzeleka kwa heye loyawele yohiluka kuwakopola Waedomu elufu kumi na nane kuli Ibindi lya Mwino.

¹⁴ Nakawika kambi za wamizi kuli Edomu yeng'ha. Waedomu weng'ha wa ako nawali

wakola mijito wa heye. Mkulu Nguluwi nakamha Daudi kusumya koneche koyalutile.

¹⁵ Ahyo Daudi nakalongoza Isilaeli yeng'ha, yowaditila wanhu weng'ha wa heye kwa hachi ne uganililo.

¹⁶ Yoabu, mwana wa mdala yalinguchemigwa Seluiya, nayali mkulu wa wamizi. Yehoshafati mwana wa Ahiludi, nayali yalingwandika kukumbuchila.

¹⁷ Sadoki, mwana wa Ahitubu na Ahimeleki, mwana wa Abiatali nawali watambika na Selaya nayali yalingwandika.

¹⁸ Benaya, mwana wa Yehoyada nayali chiongozi wa Wakeleti na Wapeleti wawele nawali womwamila Daudi. Wana wa Daudi nawali watambika.

9

Daudi na Mefibosheti

¹ Zuwa limwe Daudi nakauza, “Ndaze, hana munhu yoneche yaponile hali ivyazi lya Sauli? Wone kabaho, ndangugana kumditila igano lya kwimilila kwa chiwalo cha Yonatani.”

² Nakwali na chitumagwa wa ivyazi lya Sauli yachemigwe Siba. Siba nakachemigwa yalute kwa Daudi. Mndewa Daudi nakamuza, “Ndaze, hegwe ndo Siba?” Naye nakamwidichila, “Nda baha chitumagwa wa hegwe.”

³ Mndewa nakamuza, “Ndaze, haduhu munhu yoneche yaponile hali ivyazi lya Sauli? Wone kabaho, ndangugana kumditila igano lya kwimilila lyondilagane hali Nguluwi kota ndolidita.” Siba nakamwidichila, “Kabaha mwana wa Yonatani, ila nakazilika magulu.”

⁴ Mndewa nakamuza, “Kakohi?” Siba nakamwidichila, “Ka haluga ha Makili, mwana wa Amieli ako Lo-debali.”

⁵ Lelo mndewa Daudi nakalajiza wanhu kumigala, nawo nawamigala kulawa haluga ha Makili, mwana wa Amieli ako Lo-debali.

⁶ Lelo Mefibosheti, mwana wa Yonatani na mzukulu wa Sauli nakaluta kwa mndewa Daudi, naketoza chifunama kumwando kwa mndewa Daudi, nakamfugamila. Daudi nakamchema, “Mefibosheti.” Naye nakedichila, “Ulole, nda baha chitumagwa wa hegwe.”

⁷ Daudi nakamlonjela, “Uleche kudumba. Heni ndokuditila igano lya kwimilila kwa chiwalo cha mhaza wa hegwe Yonatani. Isi yeng’ha ya sekulu wa hegwe Sauli, ndokuhilusila. Nagwe kolya kuli chisaga cha heni mazuwa geng’ha.”

⁸ Mefibosheti nakafugama na kulonga, “Heni nda kota libwa lifile, lekachoni unditile ahyo?”

⁹ Hamba, mndewa Daudi nakamchema Siba, chitumagwa wa Sauli, nakamlonjela, “Lula lufufu lweng’ha loluwele lwa Sauli na ivyazi lya heye ndimha Mefibosheti, mzukulu wa mkulu wa hegwe.

¹⁰ Hegwe na wanago na vitumagwa wa hegwe mowa mumlimila Mefibosheti na momhilichila mbena leka mzukulu wa mkulu wa hegwe yawe na chilyo mhela weng’ha. Ila heye kolya kuli chisaga cha heni.” Mhela awo, Siba nayali na wana walume kumi na wahano na vitumagwa makumi meli.

¹¹ Aho ndo Siba nakamlonjela mndewa, “Heni chitumagwa wa hegwe ndodita geng’ha kota vyoundonjele.” Lelo Mefibosheti nayali yolya chilyo

kuli chisaga cha Daudi, kota yumwe wa wana wa mndewa.

¹² Mefibosheti nayali na mwana mlume mdodo yumwe yachemigwe Mika. Wanhu weng'ha wa Siba nawali vitumagwa wa Mefibosheti.

¹³ Lelo Mefibosheti nayali yochikala mujini Yelusalemu. Nayali yolya kuli chisaga cha mndewa Daudi mazuwa gose. Nayali yaziliche magulu ga heye geng'ha.

10

Daudi kanguwasumya Waamoni

¹ Logapulute ago, mndewa Nahashi wa Waamoni nakabagama. Mwanage, yachemigwe Hanuni nayali mndewa kota mhaza wa heye.

² Mndewa Daudi nakalonga, “Ndomditila Hanuni igano lya kwimilila, mwana wa Nahashi kota mhaza wa heye vyoyanditile.” Lelo Daudi nakalajiza wasenga kumhilichila ulamso wa kumhembuliza munhu yafililwe. Wasenga wa Daudi lowafichile isi ya Waamoni,

³ wakulu wa Waamoni nawamuuza mkulu wa hewo Hanuni, “Ndaze, kwangijesa kota Daudi kuwalajiza wanhu wa kukuhembuliza kangumtoga mhaza wa hegwe? Ndaze, Daudi hawalajize wanhu wano kwa hegwe leka yaupugajize muji uno leka hamba yauhole?”

⁴ Lelo Hanuni nakawahola wasenga wala wa Daudi na kuwatema lulevu chila yumwe nusu ya lulevu lwa heye, nakajidumula mivalo ja hewo hagati ha madako, hamba nakawaleka walute.

⁵ Wasenga awo nawona soni lukami kuhiluka kaye. Mndewa Daudi loyalonjelwe mbuli azo

nakalajiza wanhu kiting'hana nawo. Mndewa nakawalonjela, “Mikale kuli muji wa Yeliko mbaka lulevu lwa hemwe lwote, hamba mohiluka kaye.”

⁶ Waamoni lowawene kota nawamzudiza Daudi, nawalanda wamizi Washami elufu makumi meli walingujenda kwa magulu kulawa Beti-lehobu na Soba na wamizi elufu kumi na mbili kulawa Tobu na mndewa Maaka yawele na wamizi elufu imwe.

⁷ Daudi loyahuliche mbuli azo, nakamlajiza Yoabu yalute na wamizi weng'ha wa kitowa ngondo.

⁸ Waamoni nawalawa wemile goya kitowa ngondo kuli lwizi lwa muji wa Laba, muji ukulu wa hewo. Washami kulawa Soba na Lehobu na wanhu kulawa Tobu na Maaka nawali waliyeka hali honhu hazelu.

⁹ Yoabu loyawene kota wang'honyo wa heye wangugana kitowa na heye kumwando na kumbele, nakawahagula wamizi wa Waisilaeli wazidahe ng'hatu kitowa ngondo nakawawika wetowe na Washami.

¹⁰ Wala wamizi wani waponile nakawawika kuli ulongozi wa mng'holoze Abishayi, naye Abishayi nakawawika wala wamizi wetowe na Waamoni.

¹¹ Yoabu nakamlonjela Abishayi, “Wone Washami wowa na mong'ho lukami konhanza, ila wone Waamoni wawe na mong'ho lukami nani ndokuya kukutanza.

¹² Ila wikangaze nhumbula gwegwe baho. Titowe kwa nhumbula ikangale kwa chiwalo cha wanhu wa hetwe na kwa chiwalo cha miji

ja Nguluwi wa hetwe. Mkulu Nguluwi wa hetwe kotuditila lila linojile kwa heye.”

¹³ Lelo Yoabu na wanhu wa heye nawaluta habehi kitowa na Washami mbaka Washami nawabilima.

¹⁴ Waamoni lowawene kota Washami nawabilima, nawo kahi nawambilima Abishayi na kwinjila kuli muji. Yoabu nakaleka kitowa na Waamoni, nakahiluka Yelusalemu.

¹⁵ Hamba Washami lowawene kota nawasumigwa na Waisilaeli, nawekungajiza hamwe.

¹⁶ Hadadeseli nakalajiza Washami wawele kumwambu mwa lwanda lwa Eyufulate wegaligwe, wahilikwe ako Helamu leka walongozwe na Shobaki, mkulu wa wamizi wa Hadadeseli.

¹⁷ Daudi loyapegwe mbuli ayo, nakawakungajiza hamwe Waisilaeli weng'ha, nakaloka lwanda lwa Yolodani na kuluta mbaka Helamu. Nawo Washami nawewika goya kitowa na Daudi. Nawaluka kitowa na heye,

¹⁸ Ila Washami nawawabilima Waisilaeli. Daudi nakawakopola Washami miya saba walingwendesa mituka ja ngondo na wakwina falasi elufu makumi gane. Shobaki, mkulu wa chilundo cha wamizi cha hewo, nakalumizwa na kubagama bahala.

¹⁹ Hamba wandewa weng'ha wawele womkolela mijito Hadadeseli lowawene kota nawasumigwa na Waisilaeli, nawadita ilagano lya kikala goya na Waisilaeli, nawo nawawa vitumagwa wa isi ya Isilaeli. Lelo Washami nawadumba kuwatanza kahi Waamoni.

11

Daudi na Batisheba

¹ Mwaluko wa mwaka unyale, mhela uwele wandewa nawalutaga kuli ngondo, Daudi nakamlajiza Yoabu na vilongozi wa heye hamwe na wamizi weng'ha wa Isilaeli kitowa. Nawawa-sumya Waamoni na kuuzunguluta muji wa Laba. Ila Daudi nakapona Yelusalemu.

² Zuwa limwe mhela wa kuzinga kwa isanya Daudi nakenuka mchinhanda, nakaluta kuli chin-duwiko cha ng'handu ya mndewa. Loyawele yojendajenda ako kuchanya, nakamona mdala yumwe yalingoga, mdala ayo nayali yanojile lukami.

³ Daudi nakalajiza munhu kumuuzwa mdala ayo ndo whaani. Munhu ayo nakamlonjela Daudi “Mdala ayo ndo Batisheba, mhinza wa Eliabu na ndo mche wa Uliya Mhiti.”

⁴ Lelo Daudi nakalajiza wasenga wamigale. Batisheba nakoya kwa Daudi, naye Daudi nakawasa na heye, mina mdala ayo nayali yelizwe kulawa kuli kukokomoka kwa heye kwa chila mwezi. Hamba nakahiluka haluga hake.

⁵ Mdala ayo nakawa na himila na nakalajiza usenga kwa Daudi kota kana himila ya heye.

⁶ Aho ndo Daudi nakalajiza usenga kwa Yoabu, “Mlajize Uliya, Mhiti, yoye kwa heni.” Naye Yoabu nakamlajiza kwa Daudi.

⁷ Loyafichile kwa heye, Daudi nakamuuzwa mbuli za Yoabu na wanhu weng'ha na ngondo vyoiwele ako.

⁸ Hamba Daudi nakamlonjela Uliya, “Uhiluche haluga kahovuje magulu* ga hegwe.” Uliya nakalawa haluga kwa mndewa na mndewa nakamhilichila ndolendole.

⁹ Ila Uliya hahiluche haluga hake, nakawasa kuli lwizi lwa ng'handu ya mndewa hamwe na vitumagwa weng'ha wa mndewa.

¹⁰ Daudi loyalonjelwe kota Uliya halutile haluga hake, nakamuuza Uliya, “Hegwe nakulawa kuli majendo, lekachoni haulutile haluga ha hegwe?”

¹¹ Uliya nakamwidichila Daudi, “Isanduku lya ilagano hamwe na vilundo vya wamizi wa Isilaeli na Yuda vyangikala kuli mihema. Mkulu wa heni Yoabu na vitumagwa weng'ha nawawika kambi kuli chiwala. Ndaze iwa goya heni ndute kulya na kunwa na kuwasa na mche wangu haluga? Kota vyoulngikala, ndangilaha hambe ndite chinhu kota acho.”

¹² Hamba, Daudi nakamlonjela Uliya, “Lelo wikale hano kahi na lehano, mitondo ndokuleka uhiluche.” Ahyo, Uliya nayali bahala mujini Yelusalemu zuwa lila. Zuwa lya keli,

¹³ Daudi nakamchema Uliya yoye kulya na kunwa, Daudi nakamdita Uliya yanwe na ya-gale. Ila matinazo Uliya halutile haluga hake, nakawasa kuli lutemvu lwa heye hamwe na vitumagwa wa mndewa.

¹⁴ Loifichile mitondo, Daudi nakamwandichila Yoabu baluwa na kumlajiza Uliya yaihiliche kwa Yoabu.

* **11:8 11:8** *kahovuje magulu* Kwa Chiebulaniya ulonzi awu una mana ya kwesela ama kuwasa na munhu.

15 Kuli baluwa ayo Daudi nakandika hino, “Muwiche Uliya kuli msitali wa kumwando, honhu hawele na kitowa kukulu, hamba mleche kuko nagwe uhiluche kumbele leka wamtowe, yabagame.”

16 Lelo Yoabu loyawele yozunguluta muji wula nakamuwika Uliya honhu hali kitowa kung'hang'hale.

17 Wenyeng'haye wa muji awo nawalawa kitowa na Yoabu. Vitumagwa wanji wa Daudi nawakopoligwa. Uliya Mhiti naye nakakopoligwa.

18 Hamba Yoabu nakahilika mbuli zeng'ha kwa Daudi, ndaze ngondo vyoilewele.

19 Yoabu nakamlonjela hino yula msenga yoy-amlajize, “Loumlonjela mndewa mbuli zeng'ha za kuwala ngondo,

20 wone kozudila na kukuuza, ‘Lekachoni namluta habehi na muji lomuwele ngitowa? Hamvizelele kota wowatowa hemwe kwa misale kulawa kuli lukanzi lwa muji wa hewo?

21 Whaani nakamkopola Abimeleki, mwana wa Yelubesheti? Hawele mdala yumwe wa muji wa Tebesi yawele nakatoza iganga kulawa kuli lukanzi, nalyo nalimkopola Abimeleki? Lekachoni lelo namluta habehi na lukanzi?” Lelo hegwe komlonjela hino, ‘Chitumagwa wa hegwe Uliya Mhiti, naye nakabagama.’ ”

22 Yula msenga nakaluta kwa Daudi na kumlonjela geng'ha goyalajizwe na Yoabu.

23 Yula msenga nakamlonjela Daudi, “Wang'honyo wa hetwe nawali na mong'ho kusinda hetwe, nawalawa kumwando mwa

muji na kututowa hetwe kuli chiwala. Ila hetwe natuwahilusa mbaka kuli lwizi lwa muji.

²⁴ Hamba nawatutowa kwa misale hetwe vitumagwa wa hegwe kulawa kuli lukanzi. Vitumagwa wa hegwe wani nawabagama. Chitumagwa wa hegwe Uliya, Mhiti, naye nakabagama.”

²⁵ Daudi nakamlonjela yula msenga, “Komlonjela hino Yoabu, ‘Mbuli ileche kukutunya kwa vila ipanga lyahela meho, ngondo yangukopola yoneche yula. Muutowe kahi kwa mong’ho ng’hatu muji awo na kuudumya.’ Mlonjele ahyo leka kumkangaza nhumbula Yoabu.”

²⁶ Batisheba mche wa Uliya loyahuliche kota mlume wa heye nakabagama, nakamlombochezela mlume wa heye.

²⁷ Mhela wa kuwasiliza matanga loulalile, Daudi nakalajiza Batisheba yaholigwe na kuhilikwa haluga hake Daudi. Batisheba nakawa mche wa Daudi, naye nakampondela Daudi mwana msongolo. Ila chila choyaditile Daudi nachali wihe hali meho ga Mkulu Nguluwi.

12

Natani kangumng’hanuchila Daudi

¹ Lelo Mkulu Nguluwi nakamlajiza mloli Natani kwa Daudi. Natani nakaluta kwa Daudi, nakamlonjela, “Nakwali na walume weli kuli muji umwe, yumwe nayali na lufufu lwinji na yunji nayali mzunwa.

² Yula yawele na lufufu nayali na ming’holo minji na misenga minji.

³ Ila yula mzunwa nayali na ing'holo lyana limwe idala, liwele yaligulile. Nakalilolela goya nalyo nalikula haluga ha heye hamwe na wana wa heye. Nakalipa chilyo lila ing'holo lyana, chilyo chichila kota cha heye na kunwa mazi kwa chizombe cha heye, naye kahi nayali yolibatilila mmhambaga. Lila ing'holo lyana nalyali kota mhinza kwa yula mzunwa.

⁴ Zuwa limwe yula yawele na lufufu nayali na mjenzi. Yula yawele na lufufu haganile kuhola limwe lya ing'holo lya heye yuye ama isenga lya heye, yalidumule singo kwa chiwalo cha mjenzi wa heye, ila nakaluta kulihola ing'holo lyana lya yula mzunwa. Nakalidumula singo na kuliteleka kwa chiwalo cha mjenzi wa heye.”

⁵ Daudi loyahuliche ago, nakamzudila lukami yula yawele na lufufu. Nakamlonjela mloli Natani, “Ndangilaha kwa Mkulu Nguluwi yawele mkomu kota munhu yaditile mbuli ayo kanguganigwa kubagama!

⁶ Kahi kanguganigwa kumhilusila yula mzunwa ming'holo myana jine kwa chiwalo cha lila ing'holo lyana limwe yaliholile, kwa vila nakadita mbuli yihile na nayali hela isungu.”

⁷ Natani nakamlonjela Daudi, “Hegwe ndo yula munhu! Lelo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa Isilaeli, kangulonga hino, ‘Heni nandikubakaliza mafuta leka uwe mdewa kwa wanhu wa Isilaeli na kukulohola kuli moko ga Sauli.

⁸ Ndikupa ng'handu ya mkulu wa hegwe na wache wa heye wawe wa hegwe. Ndikupa kahi wanhu wa Isilaeli na wa Yuda uwalongoze. Kota

nagali mado hela kwa hegwe ndigana ndikupe mala keli kusinda ago.

⁹ Lekachoni lelo nakulemwela kuhulichiza ulonzi wa heni Mkulu Nguluwi, nakudita wihe awu hali heni? Nakulajiza Uliya Mhiti, yakopoligwe kwa ipanga na kumhola mche wake kuwa mche wako. Nakwambuza Waamoni wamkopole Uliya kuli ngondo.

¹⁰ Lelo kwa vila nakumbeza na kumhola mche wa Uliya, Mhiti na kuwa mchewako, kubagama kwa ipanga kwa wang'holozo kolutilila mazuwa gose.'

¹¹ Uhulichize, Mkulu Nguluwi kangulonga, 'Lole, ndochigala wihe kwa hegwe kulawa kuli ivyazi lya hegwe. Ndowahola wache wa hegwe hali meho ga hegwe na kumha munhu wa behi na hegwe, naye kowasa na hewo honhu hazelu.

¹² Hegwe nakudita mbuli ayi kwa uviso, ila heni ndogadita aga hali Waisilaeli weng'ha hazelu.'

¹³ Lelo Daudi nakamlonjela Natani, "Nandimditila gehile Mkulu Nguluwi." Natani nakamlonjela, "Mkulu Nguluwi nakosa gehile ga hegwe, nagwe haubagama hebu.

¹⁴ Ila kwa vila nakumbeza ng'hatu Mkulu Nguluwi, mwana hoyopondigwa sambu, kobagama."

¹⁵ Hamba Natani nakahiluka haluga hake.

Mwana wa Daudi kangubagama

Mkulu Nguluwi nakamtowa mwana wa Batisheba yawele nayali mche wa Uliya, yampondele Daudi, naye nakawa mtamwa.

¹⁶ Daudi nakamlanda Nguluwi kwa chiwalo cha mwana wa heye. Nakesela kulya na nakawa yowasa hasi nechilo yeng'ha.

¹⁷ Vilongozi wa heye nawema hafungo ha heye na kujeza kumwinula, ila henuche ne kulya.

¹⁸ Kuli zuwa lya saba, mwana ayo nakabagama, ila vitumagwa wa Daudi nawadumba kumlonjela. Nawelonjela hewo kwa hewo, nawalonga, “Mwana loyawele yang'hali mkomu, Daudi hatuhuliche hetwe. Ndaze, tomlonjela heye kota mwanage kabagama? Hanji kochilumiza!”

¹⁹ Daudi nakawona vitumagwa wa heye wopwepwa, nakavizela kota mwanage nakabagama. Ahyo nakawauza, “Ndaze, mwana nakabagama?” Nawo wamwidichila, “Ena, nakabagama.”

²⁰ Daudi nakenuka na kuluta koga na kuwika goya mnvili na kuvala. Nakaluta kuli ihema lya Mkulu Nguluwi na kumfugamila. Loyahiluche haluga hake, nakalanda chinhu cha kulya. Vitumagwa lowamigalile chilyo, nakalya.

²¹ Vitumagwa wa heye nawalonga, “Kwangukola choni? Nakuluta ne kulya na kumlilila mwanago vyoyawele mkomu! Ila sambi nakabagama, nakwinuka na kulya.”

²² Daudi nakedichila, “Loyawele yang'hali mkomu nyesela kulya na kulila kwa vila nandijesa, hanji Mkulu Nguluwi kowa na isungu na heni na kumleka mwana wa heni yawe mkomu.”

²³ Ila sambi nakabagama lekachoni nyesele kulya? Siweza kumhilusa kahi! Zuwa linji ndochilumba naye kuli wabagame, ila hohiluka kwa heni kahi!

Solomoni kangupondigwa

²⁴ Daudi nakamhembuliza mchewake Batisheba na kuwasa naye. Hamba nakaponda

mwana yunji msongolo, nakamchema Solomoni. Mkulu Nguluwi nakamgana Solomoni,

²⁵ nakamlajiza mloli Natani kumlonjela Daudi yamcheme mwana ayo Yedidiya* kwa vila Mkulu Nguluwi nakamgana.

*Daudi kanguuhola muji wa Laba
(1 Mihela 20:1b-3)*

²⁶ Mhela Yoabu loyawele kuli isi ya Waamoni, nakauvaba muji wa Laba na kuihola ngome ya undewa.

²⁷ Nakalajiza usenga kumlonjela Daudi, “Nandiuvaba muji na kuihola ngome ilingwamila honhu halingulavya mazi.

²⁸ Uwakungajize wamizi hamwe hamba uzungulute muji na kuuhola. Wone haiwele ahyo, londiuhola ndotogolwa kwa kuuhola muji awo.”

²⁹ Daudi nakakungajiza wamizi hamwe na kuvaba muji wa Laba na kuuhola

³⁰ na kuhola kofia ya mndewa kulawa kuli limalukolo lya mlungu wa hewo Milikomu†. Kofia ayo naigongomanyigwa kwa kilo makumi gadatu na zine za zahabu, nakwali na libwe lya sendi nyinji kwa chiwalo cha kunoliga, kuchanya mwa kofia ayo. Daudi nakawika libwe alyo lya sendi nyinji kuli kofia ya heye. Hamba wamizi wa Daudi nawahola vinhu viyage vya sendi nyinji.

³¹ Daudi nakawalavya wanhu wawele amo, nakawawika wakole mijito kwa misumeno na

* **12:25 12:25** Yedidiya Kwa Chiebulaniya ulonzi awu una mana ya mganwa wa Mkulu Nguluwi. † **12:30 12:30** mlungu wa hewo Milikomu Kwa Chiebulaniya ulonzi awu, kota vyowandichigwe, woweza kuwa “mndewa wa hewo” ama “Milikomu.”

sululu za chuma na miwago, hamba nakawawika hewo wakole mijito ja kugongomanya mitufali. Nakadita hihyo kwa miji jeng'ha ja Waamoni. Hamba Daudi na wanhu wa heye weng'ha, nawahiluka Yelusalemu.

13

Amunoni na Tamali

¹ Logakolile ago, Amunoni mwana wa Daudi nakamgana Tamali, kwa vila nayali yanojile lukami. Tamali nayali lumbulye Abusalomu, mwana wa Daudi.

² Ila Tamali nayali mhinza yohanating'hana na mlume, lelo Amunoni nayali yochijesa kota howeza hebu kuwasa na Tamali, yawele ndo mng'holoze. Nayali yochijesa lukami kwa mbuli ayo mbaka nakaluka kutamika.

³ Amunoni nayali na goloko yachemigwe Yonadabu yawele ndo mwana wa mkulugwe Daudi, nayachemigwe Shama. Yonadabu nayali msugu lukami,

⁴ nakamlonjela Amunoni, “Hegwe kwa mwana wa mndewa lekachoni kwanguganda chila zuwa? Lekachoni hulingundonjela?” Amunoni nakamlonjela, “Ndangumgana Tamali, lumbulye mng'holozangu Abusalomu.”

⁵ Yonadabu nakamlonjela, “Hegwe uwase mch-inhanda uchidita kwa mtamwa. Mhaza wa hegwe hoyokuya kukulola, mlande aku ulonga, ‘Umlajize Tamali yateleche chilyo hali heni aku ndimlola hamba yandise.’ ”

⁶ Ahyo Amunoni nakaluta kuwasa na kidita kota ka mtamwa. Mndewa loyoyile kumlola,

Amunoni nakalonga, “Dedede ndangulanda umlonjele Tamali yoye yangongomanyile mibumunda michefu aku ndimlola hamba heye yuye yandise.”

⁷ Ahyo, Daudi nakalajiza usenga kwa Tamali yawele nayali kuli ng'handanda ya mndewa, yolonganda, “Ulute kuli ng'handanda ya Amunoni ukamgongomanyile chilyo.”

⁸ Tamali loyafichile hala, Amunoni nayali yawasile mchinhanda. Lelo nakahola utimbo na kuutimba. Hamba nakagongomanya mibumunda na kujibanika aku Amunoni yololela.

⁹ Hamba Tamali nakahola mibumunda kulawa mchiya na kuwika hali heye, ila Amunoni nakalema kulya. Amunoni nakalonga, “Uwalonjele vitumagwa walawe mng'handanda,” lowalawile,

¹⁰ Amunoni nakamlonjela Tamali, “Ungalile chilyo kuli chihengo cha heni leka undise.” Tamali nakahola mibumunda joyabaniche na kujihilika kuli chihengo cha heye.

¹¹ Ila loyawele yomhilichila mibumunda, Amunoni nakamibata na kumlonjela, “Uye uwase na heni, lumbu wa heni.”

¹² Tamali nakedichila, “Hebu, kalumbu wa heni! Dedede uleche kung'hola lupichi. Mbuli ayi hailinguganigwa ikoleche kuli isi ya Isilaeli. Mbuli ayi yiha!

¹³ Yowa ndaze kwa heni? Ndobezigwa mazuwa gose! Wijese gwegwe. Chila munhu aha Isilaeli kolonganda kota huwele chinhu ila usanyangwa. Muuze mndewa na kokundiza unyehese.”

¹⁴ Ila Amunoni hahulichize choyalonjile Tamali.

Nayali na mong'ho kusinda Tamali, ahyo nakamsumya na kuwasa naye kwa lupichi.

¹⁵ Hamba Amunoni nakamzudila ng'hatu Tamali kusinda hala hamwande loyamganile. Ahyo, nakamlonjela, “Winuche na ulute kaye!”

¹⁶ Tamali nakamlonjela Amunoni, “Uleche kumbinga! Yowa vibibi ng'hatu kusinda chinhu chino chouditile.” Ila Amunoni hamhulichize hebu.

¹⁷ Nakamchema chitumagwa wa heye na kumlonjela, “Umlavye mdala ayu na uhinde lwizi kwa mhajilo.”

¹⁸ Chitumagwa nakamlavya ayo mdala na kuhinda lwizi kwa mhajilo. Nayali yavalile ikanzu lya undewa liwele wahinza wa mndewa hawanaholeka nawavalaga.

¹⁹ Tamali nakadega ikanzu nalyoyavalile na kubakala mivu kumutwi. Hamba nakawika moko ga heye kumutwi na kulila kwa lizi likulu loyaweke yoku.

Abusalomu kangumkopola Amunoni

²⁰ Abusalomu nakamlonjela Tamali, “Ndaze, Amunoni kalumbu wa hegwe nakawasa na hegwe? Usindamale lumbulyangu. Heye ka kalumbu wa hegwe. Uleche kuwika mbuli ayi mnhumbula ya hegwe.” Tamali nakekala aho kuli ng'handu ya Abusalomu, ila nayali na masinzo na kikala yaliyeka.

²¹ Daudi loyahuliche chinhu chilawile kwa Tamali, nakazudila ng'hatu.

²² Abusalomu nakalema kulongasa kahi na Amunoni, kwa vila nakamzudila Amunoni kwa chinhu choyamditile Tamali, lumbulye.

23 Miyaka mili hamba, vitumagwa wa Abusalomu nawali wotema milaika ja ming'holo ja heye ako Baali-hasoli, habehi na muji wa Efulaimu. Abusalomu nakawalalika wana walume weng'ha wa wandewa wawe bahala.

24 Hamba nakaluta kwa Daudi na kumlonjela, "Vitumagwa wa heni wangutema milaika ja ming'holo ja heni, dedede uye na kihanza na hetwe kuli mnvina!"

25 Daudi nakedichila, "Hebu mwana wa heni, hatuluta. Towa itunyo kwa hegwe." Abusalomu naketunya kumdita yagaluse majesa ga heye, ila Daudi nakalema kuluta, ila nakamtambichiza.

26 Abusalomu nakalonga, "Wone houkuya, lelo mlonjele Amunoni mng'holozangu tuche hamwe." Daudi nakauza, "Lekachoni kwangugana mlutase?"

27 Ila Abusalomu nakalutilila kitunya kulanda walutase, hamba Daudi nakamkundiza Amunoni walutase na wana wanji wa mndewa. Abusalomu nakawika goya mnvina ya chiundewa,

28 ila nakawalonjela vitumagwa, "Iziho lya hemwe liwe kwa Amunoni. Wone yanwe na yaluche kugala na kusangalala, ndowalonjela, 'Mumtowe Amunoni,' hamba mumkopole. Ndiwalajiza hemwe kudita ahi, ahyo mleche kudumba. Mwime nzinzili na muwele na mong'ho."

29 Vitumagwa wa Abusalomu nawamkopola Amunoni kota vyoyalonjile Abusalomu. Wana walume wanji wa mndewa Daudi nawakwina

migongolo kota midogowi mikulu* himahima na kumbilima Abusalomu.

³⁰ Lowaweze mnzila kuluta Yelusalemu, munhu yumwe nakamlonjela mndewa Daudi, “Abusalomu nakawakopola wana walume wa hegwe weng’ha, kuduhu ne yumwe yaponile.”

³¹ Mndewa Daudi nakenuka na kudega nguwo za heye kwa masinzo na kuwasa hanyi mmisanga. Vitumagwa wa heye nawapona wemile, ila nawadega nguwo za hewo kahi.

³² Hamba Yonadabu, mwana wa mkulugwe Daudi, nakalonga, “Mndewa, haiwele wana wa hegwe weng’ha wakopoligwe, ila Amunoni yaliyeka ndo yakopoligwe. Zuwa lila Amunoni loyamibate Tamali na kuwasa naye kwa lupichi, Abusalomu nakejesa ng’hatu kumkopola Amunoni.

³³ Uleche kijesa kota wana wa hegwe weng’ha nawabagama, mndewa wa heni, hebu ila Amunoni yaliyeka ndo yabagame.”

³⁴ Abusalomu nakabilima. Mwamizi yumwe nakawona wanhu wenji wokola nzila ya kuchidunda kulawa Holonaimu. Nakaluta nakumlonjela mndewa, “Ndiwona wanhu wenji wokola kuli nzila ya kulawa Holonaimu.”

³⁵ Yonadabu nakalonga, “Mndewa, ulole! Wana wa hegwe wanguya, kota vila vyondikulonjele.”

³⁶ Loyaweze yolonga, baho du wana wa Daudi nawenjila. Nawali wolila kwa lizi likulu, Daudi na vitumagwa wa heye waji nawalila lukami kwa usungu.

* **13:29 13:29** *migongolo kota midogowi mikulu* Igongolo ali ndo lyana lya falasi hamwe na idogowi.

³⁷⁻³⁸ Daudi nayali na masinzo ng'hatu kwa vila Amunoni nakabagama. Abusalomu nakabilimila ako Geshuli, koyekale kwa miyaka jidatu na mndewa Talimayi, mwana wa Amihudi.

³⁹ Muhe wa Daudi naugana kuluta kumona Abusalomu, kwa vila Daudi nayali yasindile kulombocheza kwa chiwalo cha kubagama kwa Amunoni.

14

Abusalomu kanguhiluka Yelusalemu

¹ Yoabu, mwana wa Seluiya nakavizela kota nhumbula ya Daudi naigana kumona mwanage Abusalomu,

² lelo nakamchema munhu yumwe yakamigale mdala yawele na nyhala na yawele yochikala ako Tekoa. Yoabu nakamlonjela mdala, “Uvale nguwo za kulombocheza na uleche kinoliga kwa mafuta. Widite kota mdala yawele nayali na masinzo kwa mazuwa menji kwa chiwalo cha kufililwa.

³ Hamba ulute kwa mndewa na ulonje ulonzi awu.” Yoabu nakamlonjela yula mdala ulonzi wa kumlonjela mndewa.

⁴ Mdala ayo kulawa Tekoa nakaluta kwa Daudi. Naketoza chifunama hali Daudi na kumfugamila na kulonga, “Mndewa, dedede ndangulanda unhanze!”

⁵ Daudi nakauza, “Kuna mbuli yachi?” Mdala nakedichila, “Mlume wa heni nakabagama, sambinda mdala fililwe.

⁶ Nandali na wana walume weli. Nawetowa hewo kwa hewo ako kumgunda, hakuwele na

munhu wa kuwalewela, ahyo yumwe nakamtowa na kumkopola myage.

⁷ Lelo wang'holozangu weng'ha nawoya kwa heni na kulonga, 'Umlavye mwanago! Twanguluta kumkopola heye kota vyoyamkopole mng'holoze.' Ila chowalingugana ndo kumusa heye leka wahole isi ya hetwe. Dedede uleche kuwadita wose kitumbila kwa heni. Kowa kulihela munhu yoona hano muisi yohola itagwa lya mlume wa heni."

⁸ Daudi nakamlonjela yula mdala, "Uhiluche kaye. Ndoidita mbuli ayi kwa chiwalo cha hegwe."

⁹ Mdala yula nakalanga, "Mndewa wa heni, nongwa yeng'ha iwe kwa heni na kwa ivyazi lya mhaza wa heni. Ahyo, hali hegwe na chigoda cha undewa wa hegwe haleche kuwa na nongwa."

¹⁰ Daudi nakalanga, "Wone munhu yoneche yokutunya kahi, umigale ayo kwa heni na hokudoliza kahi!"

¹¹ Ayo mdala nakalanga, "Lelo, hegwe mndewa umlande Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe leka kulemeza kuhilula chibida, leka mwana wa heni yaleche kukopoligwa." Mndewa nakalanga, "Kukomya, kota Mkulu Nguluwi vyoyalingikala, ndangilaha kota mwanago holumizwa ne hado."

¹² Hamba nakamuza, "Mndewa, ndoweza kulonga chinhu chimwe kahi?" Mndewa nakamwidichila, "Ena."

¹³ Mdala nakalanga, "Huwalumize hebu wanhu wa Nguluwi? Mwana wa hegwe nakoka kuli isi ayi. Wone ulingutagusa mbuli ya heni kota ahi, fola umkundize mwana wa hegwe yahiluche kuli

isi ya heye.

¹⁴ Hetwe tweng'ha tobagama na kwajilila kota mazi gabohoche mmisanga. Ila Nguluwi hokusa ukomu, kangupala nzila ya kumhilusa heye yabilime.

¹⁵ Mndewa, mbuya hano leka ndikulonjele mbuli yombe nayo, kwa vila nandali ndidumba munhu yoneche koweza kunditila chinhu chihile. Nyamula kuya kwa hegwe kwa vila nandali ndijesa hanji konhanza.

¹⁶ Mina nandivizela mndewa konyhulichiza na kundohola heni na mwana wa heni kulawa kwa wala wanhu walingugana kuiboka isi yatupele Nguluwi.

¹⁷ Lelo nandijesa, 'Ulonzi wa mndewa wa heni umhe heni kwesela,' kwa vila mndewa wa heni ndo kota mhilisi wa Nguluwi kuli kuvizela linojile na lihile. Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe yawe hamwe na hegwe."

¹⁸ Hamba Daudi nakamlonjela yula mdala, "Lelo ndokuuza chinhu na uleche kuvisa choneche!" Yula mdala nakedichila, "Dedede, umbuze mndewa."

¹⁹ Daudi nakamuza, "Yoabu kakuwika hegwe kuli mbuli ayi?" Mdala nakedichila nakalonga, "Mndewa, ndangilaha kwa ukomu wa hegwe kota kudu ne yumwe yovisa chinhu kwa hegwe. Ena, Yoabu nakandangusa cha kulonga,

²⁰ ila Yoabu nakadita ahyo leka kugalula mbuli ya ilingumuwala Abusalomu. Hegwe, mkulu wa heni kuna luhala kota mhilisi wa Nguluwi mbaka kwanguvizela mbuli zeng'ha ziwele muisi."

²¹ Daudi nakamgalamchila Yoabu na kulonga,

“Goya, ndoidita mbuli ayi. Umhiluse haluga yula msongolo Abusalomu.”

²² Yoabu nakagwa chifunama, nakafugama na kumtambichiza mndewa na kulonga, “Lehano, heni chitumagwa wa hegwe, mndewa wa heni, ndivizela kota nakunojezwa na heni, kwa kukunda kulanda kwa heni.”

²³ Yoabu nakaluta Geshuli kumhola Abusalomu, ila lowahiluche Yelusalemu,

²⁴ Daudi nakamlonjela Yoabu, “Silingugana kumona mwanangu Abusalomu. Umlonjele yekale kutali na heni.” Ahyo, Abusalomu nakaluta kikala kuli ng'handanda ya heye ne kumona mhaza wa heye.

Abusalomu na Daudi wangi hanyisa

²⁵ Kuduhi msongolo ne yumwe hali Isilaeli yawele yanojile kota Abusalomu. Kulawa kumeho kwa heye mbaka kuli uzayo wa heye, Abusalomu hawele na nongwa yoneche.

²⁶ Chila kuli kuduma kwa mwaka nayali yobeya mnvili za heye. Loyabeyile mnvili azo, nazali na itunyo lya kilo mbili kwa vipimilo vya undewa.

²⁷ Abusalomu nayali na wana walume wadatu. Nayali kahi na mhinza nayachemigwe Tamali, yawele yanojile lukami.

²⁸ Abusalomu nakekala Yelusalemu kwa mhela wa miyaka mili ne kiwona na mhaza wa heye, Daudi.

²⁹ Nakagana Yoabu yalonje na Daudi honhu ha heye. Ahyo, zuwa limwe nakamlajiza msenga kumlajiza Yoabu yoye kwa heye, ila Yoabu nakalema. Abusalomu nakamlajiza msenga yunji, ila Yoabu nakalema kahi.

³⁰ Hamba Abusalomu nakawalonjela vitumagwa wa heye, “Mgunda wa shayili wa Yoabu wangilola na wa heni. Mlute mkausome!” Hewo nawadita kota vyowalonjelwe.

³¹ Yoabu nakaluta mbaka kuli ng'handanda ya Abusalomu na kumlonjela, “Lekachoni vitumagwa wa hegwe nawasoma mgunda wa heni?”

³² Abusalomu nakedichila, “Hung'hundile hondikulajize. Ndangugana ulute ukamuuze mhaza wa heni, lekachoni yandonjele nyhiluche kulawa Geshuli? Nandali ndikale goya kula. Ndangugana ndimone mhaza. Wone ndina nongwa, lelo yang'hopole.”

³³ Yoabu nakaluta kwa Daudi na kumlonjela geng'ha goyalonjile Abusalomu. Daudi nakamchema Abusalomu, naye nakoya na kitoza chifunama, Daudi nakamnonela Abusalomu.

15

Abusalomu kangumbelenhuka Daudi

¹ Mhela udo hamba, Abusalomu nayali na mutuka wa kukwejigwa na falasi na nayali na wanhu makumi gahano wamlongole kumwando.

² Kanguwaga yokwinuka ng'hanu hananya na kikala hafungo mwa nzila ilinguluta kuli lwizi lwa muji. Yoneche yawele na nongwa ya kuhilika kwa mndewa Daudi leka yatagusigwe, yomlapa kukola nzila yila. Abusalomu kanguwaga yowauza chila yumwe wa hewo na kulonga, “Kwangulawila kohi?” Lowalonjile kota wangulawa kuli nhanzi imwenga ya Isilaeli,

³ Abusalomu nakalongaga, “Kwanguganigwa usumye nongwa ya hegwe, ila mndewa kahela munhu wa kuhulichiza nongwa ya hegwe.”

⁴ Hamba Abusalomu kangumlonjelaga, “Wone nandahawelet mtagusa wa Isilaeli! Chila munhu yalingigala kwa heni mbuli ya heye ilingumtunya, nani ndahampele hachi.”

⁵ Mhela woneche wone munhu yoye kwa Abusalomu na kwaluka kumfugamila, heye kangumwinulaga na kumkumbatila na kumnonela.

⁶ Ahyo ndo navyoyawelet yowaditila kwa chila munhu yalawile Isilaeli yegale nongwa ya heye kwa mndewa leka yatagusigwe. Hamba wanhu nawamgana ng'hatu Abusalomu kusinda vyowamganile mndewa Daudi.

⁷ Miyaka jine hamba, Abusalomu nakamlonjela Daudi, “Dedede, leka ndute Hebuloni, ndikeneze ilagano lyondilahile kwa Mkulu Nguluwi,

⁸ londali ndichikala na Washami ako Geshuli. Nandilaha kota, ‘Wone mkulu yanyhiluse heni kikala kahi Yelusalemu, ndomfugamila Mkulu Nguluwi ako Hebuloni.’ ”

⁹ Daudi nakamkundiza Abusalomu yoye kwa kikala goya, naye nakaluta ako Hebuloni.

¹⁰ Ila Abusalomu nakawalajiza wapugajizi kuli nhanzi zeng'ha za isi ya Isilaeli kulonga, “Hala du lomhulika lizi lya mhalamhanda, aho ndo homlonga, ‘Abusalomu ka mndewa hala Hebuloni.’ ”

¹¹ Wanhu miya mbili kulawa Yelusalemu nawaluta na Abusalomu. Nawali walalikwe kota wajenzi, nawo nawaluta kwa kikala goya ne kuvizela choneche.

¹² Abusalomu loyawele yolavya nhambiko, nakamlajiza Ahitofeli, Mgiloni, munhu yalingumlonjela Daudi mbuli zilivinji. Ahitofeli yachemigwe kulawa kuli muji wa heye, uwele ndo Gilo. Kubelenhuka kwa hewo nakwali na mong'ho na konjezeka lukami.

Daudi kangubilima kulawa Yelusalemu

¹³ Msenga nakoya na kumlonjela Daudi, “Walume wa Isilaeli wangumuwinza Abusalomu!”

¹⁴ Lelo Daudi nakawalonjela vilongozi wa heye wawele Yelusalemu hamwe na heye, “Tuche hano! Twanguganigwa kulawa himahima sambi baha ama kuduhu ne yumwe yosulupuka kulawa kwa Abusalomu. Wone hatulawa himahima, kotibata hetwe tung'hali baha. Hamba kotukopola tweng'ha na chila yumwe aha kuli muji.”

¹⁵ Vilongozi wa Daudi nawalonga, “Mndewa, hetwe vitumagwa wa hegwe, todita choneche choulonga.”

¹⁶⁻¹⁷ Daudi nakawaleka kumbele waha wake kumi kulolela ng'handanda ya mndewa, ila wamwe wa ivyazi lya heye na vilongozi nawalutasa hamwe na heye. Nawema kuli ng'handanda ya kuduma kuli lukanzi lwa muji.

¹⁸ Wanhu wa heye weng'ha nawamkola na kumlongola heye wawele wolutasa na Wakeleti na Wapeleti weng'ha. Ikugusi lya mwisio nalyali na wamizi miya sita wamuwinzile kulawa Gati.

¹⁹ Hamba, mndewa Daudi loyamuwene Itayi, Mgitu, nakamlonjela, “Lekachoni mbaka nagwe nakuka hamwe na hetwe? Uhiluche kikala na

ayo mndewa msongolo. Mina hegwe ndo mjenzi kuno, kahi ndo munhu yabilime kulawa haluga hake.

²⁰ Hegwe kwa hano na heni kwa mhela uchefu hela, lelo lekachoni umbinze kuno sivizelele kahi kondilinguluta? Uwahole wamizi wa hegwe na uhiluche kumbele. Ndangulanda kota Mkulu Nguluwi kowa na igano lya kwimilila na wa kukundigwa kwa hegwe.”

²¹ Ila Itayi nakamwidichila mndewa, “Kota Mkulu Nguluwi vyoyalingikala na hegwe mkulu wa heni vyoulingikala, honeche houwa, wone iwe kwa kubagama ama kwa kikala, nani chitumagwa wa hegwe ndowa aho.”

²² Lelo Daudi nakalonga, “Ena uye lelo!” Ahyo Itayi Mgiti na wanhu wa heye weng’ha na ivyazi lyawo nawaluka majendo hamwe na Daudi.

²³ Wanhu wa Isilaeli nawali wolila na kulombocheza hala Daudi loyaweke yokuka hamwe na wanhu wa heye. Nakawalongoza kukolela ibindi lya Kidiloni kulutila kuchiwala.

²⁴ Sadoki na Abiatali, mtambika nawali hala na wanhu waji wenji kulawa kuli nhanzi ya Lawi waweke wapichile isanduku lya ilagano lya Nguluwi. Nawawika isanduku hasi na kulileka bahala mbaka Daudi na wanhu wa heye lowochile kuluta kunze kwa muji.

²⁵ Hamba Daudi nakalonga, “Sadoki, uhole isanduku lya ilagano lya Nguluwi, lihiliche kumbele Yelusalemu. Wone Mkulu Nguluwi kanojezwa na heni, konyhilusila na kung’hundiza ndilyone isanduku na ihema lya heye kahi.

²⁶ Ila wone yolonga halingunojezwa na heni,

lelo mleche yadite choyokona chinoga.”

²⁷ Ndaze, kwanguvizela? Uhiluche kuli muji kwa kikala goya hamwe na mwanago Ahimaasi na Yonatani, mwana wa Abiatali.

²⁸ Ndokubeteza kuli lwanda lulinguloka chiwala mbaka hondihulika mbuli ya hegwe.

²⁹ Sadoki na Abiatali nawahiluka Yelusalemu na isanduku lya ilagano na kikala kuko.

³⁰ Daudi nakaluta kuli chiduliko cha chidunda cha mzeituni. Havalile makwamba kuli magulu na kulila aku yegubiche kumutwi kulajila masinzo goyaweke nago. Chila yumwe yaweke hamwe na heye nayali yolila na kigubika kumutwi kahi.

³¹ Munhu yumwe nakamlonjela Daudi, “Ahitofeli kangumtanza Abusalomu kukubelenhuka!” Daudi nakalonga, “Dedede, Mkulu Nguluwi udite ulonzi wa Ahitofeli uwe wa chipoka!”

Daudi kangumlajiza Hushayi kumbele kota mpugajizi

³² Daudi loyafichile kuli chinhembenhembe kuli Chidunda cha mzeituni honhu ha kumfugamila Nguluwi, naketing'hana na Hushayi, Mualiki. Ikanzu lya Hushayi nalidejeka na nhimbwisi nayali kumutwi kwa heye kulajila masinzo.

³³ Daudi nakamlonjela, “Wone koluta hamwe na heni, kowa itunyo kwa heni.

³⁴ Uhiluche kuli muji, ukamlonjele Abusalomu, ‘Mndewa, heni nda chitumagwa wa hegwe. Ndowa chitumagwa wa hegwe sambu kota vyondiweke chitumagwa wa mhaza wa hegwe aho hamwande.’ Hushayi, wone udite ahyo,

konhanza heni sumye kuwifya ulonzi wa Ahitofeli.

³⁵ Watambika, Sadoki na Abiatali, wowa hamwe na hegwe ako na kuwalonjela choneche chouhulika kuli ng'handa ya mndewa.

³⁶ Hamba wowalajiza wana wa hewo, Ahimaasi na Yonatani kundonjela choni chouhuliche.”

³⁷ Hushayi, goloko wa Daudi, nakahiluka kumbele kuluta Yelusalemu, mhela wuwula Abusalomu loyaweke yohiluka na kwinjila kuli muji.

16

Siba na mndewa Daudi

¹ Daudi nakaluka kudulika kuchidunda ubanzi wa keli wa chidunda cha mzeituni, loyating'hane na Siba, chitumagwa wa Mefibosheti. Siba yawele na midogowi mili jipapile mibumunda miya mbili na vilundo miya imwe vya zabibu zikalile na mafuza miya imwe ga tini na chihako cha igozi cha kuwichila divai.

² Daudi nakamuuza Siba, “Vya choni vinhu avi vyeng'ha?” Siba nakamlonjela, “Idogowi ndiwagalila ivyazi lya hegwe kukwina. Mibumunda na mafuza ndiwagalila wanhu kulya na divai ndo ya kunwa lowowa kuchiwala hala howochiwona watoka.”

³ Daudi nakamuuza “Kakohi Mefibosheti?” Siba nakedichila, “Kangikala Yelusalemu, kwa vila nakejesa kota wanhu wa Isilaeli wangugana heye yalongoze undewa wa sekulu wa heye, Sauli.”

⁴ Hamba Daudi nakamlonjela, “Chila chinhu nachiwele cha Mefibosheti sambili ndo cha hegwe.” Siba nakalonga, “Mndewa, heni nda

chitumagwa wa hegwe hela, ndangitumbila konojzwa na heni.”

Shimeyi kangumpanjila mndewa Daudi

⁵ Daudi nayali habehi na muji wa Bahulimu hala munhu loyalawile na kwaluka kumpanjila. Munhu ayo nayali Shimeyi, mwana wa Gela na nayali yumwe wa wang'holoze Sauli wa kutali.

⁶ Nakamtozela maganga Daudi na vitumagwa wa heye na kwa chila munhu yawele hamwe na heye, hanga wamizi nawali womwamila mndewa Daudi ubanzi wa kumoso na kudilo.

⁷ Shimeyi nayali yompanjila Daudi, “Uche hano, hegwe mkopolaji. Kwa mwihe hegwe!

⁸ Mkulu Nguluwi kangukuhilusila chibida kwa kuwakopola wanhu wenji kuli ivyazi lya Sauli. Nakuhiza undewa wa heye ila sambu Mkulu Nguluwi nakamha Abusalomu. Kuna magazao kwa vila hegwe kwa mkopolaji.”

⁹ Hamba Abishayi, mwana wa Seluiya nakamlonjela mndewa, “Lekachoni ali libwa lifile lyangumpanjila mndewa wa heni? Ng'hundize ndute kudumula mutwi wa heye.”

¹⁰ Daudi nakedichila, “Mbuli ayi hailinguwawala hemwe. Wone Shimeyi kangumhanjila heni kwa vila Mkulu Nguluwi nakamlonjela heye, lelo hemwe mwa whaani mumlonjele yaleche?”

¹¹ Hamba Daudi nakamlonjela Abishayi na wamizi wa heye, “Mwana wa nene baha kangukana kung'hopola! Ayu Mbenjamini kahi kogana heni mbagame. Mumleche yamhanjile. Hanji Mkulu Nguluwi nakamlonjela yamhanjile.

¹² Ila wone Mkulu Nguluwi yahuliche kupanjila aku na kulola nongwa yombe nayo, hanji kowa na isungu kwa heni.”

¹³ Daudi na wanhu wa heye nawalutilila na majendo mnzila, ila Shimeyi nayali yojenda hafungo mwa chidunda hamwe na Daudi, kuno yompanjila na kuwatozela maganga na nhimbwisi.

¹⁴ Hala Daudi na weng'ha wawele hamwe na heye lowafichile kuli lwanda lwa Yolodani, nawatoka lukami. Ila lowesele, nawawa na mong'ho kahi.

Abusalomu kangwinjila Yelusalemu

¹⁵ Mhela awo Abusalomu na wanhu weng'ha wa Isilaeli nawafika Yelusalemu, naye Ahitofeli nayali hamwe na heye.

¹⁶ Aho ndo Hushayi, Mualiki, goloko wa Daudi, nakoya kwa Abusalomu na kulonga, “Wikale mndewa! Wikale mndewa!”

¹⁷ Ila Abusalomu nakamuuza Hushayi, “Ahi ndo vyoulungulajila igano lya kwimilila kwa goloko wa hegwe Daudi? Lekachoni hulutile hamwe na heye?”

¹⁸ Hushayi nakedichila, “Mkulu Nguluwi na wanhu weng'ha wa Isilaeli nawakuhagula hegwe uwe mndewa. Sikuka hebu. Ndozona baha na kuwa chitumagwa wa yula wamhagule.

¹⁹ Mzidi wa ago, ndomkolela mijito whaani? Ndaze, hawele mwana wa goloko wa heni? Lelo, kota vyondimkolele mijito mhaza wa hegwe, ahyo ndo vyondikukolela mijito hegwe.”

²⁰ Abusalomu nakahinduka kwa Ahitofeli na kulonga, “Utulonjele, tudite choni?”

²¹ Ahitofeli nakedichila, “Wamwe wa waha wa mhaza wa hegwe nawapona aha kulolela ng'handanda ya mndewa. Uwase na hewo. Hamba chila yumwe kuli isi ya Isilaeli kovizela kota hegwe kwa izudizo kwa mhaza wa hegwe. Ayi yowadita wanhu walingukuwinza wawe wekangaze, kwa vila wokona hegwe hulingudumba chinhu choneche.”

²² Ahyo, wanhu nawamwichila ihema Abusalomu kuchinduwiko cha ng'handanda ya mndewa, Waisilaeli weng'ha nawali wolola yokwinjila na waha wa mhaza wa heye kwa chiwalo cha kuwasa nawo.

²³ Mazuwa ago, ulonzi woneche woyalavile Ahitofeli nawali kota naulawa kwa Nguluwi, ahyo nawali uhulichizwa na Daudi na Abusalomu.

17

Hushayi kangumhada Abusalomu

¹ Ahitofeli nakamlonjela Abusalomu, “Undeche ndiwahagule walume elufu kumi na mbili na kuza kumvaba Daudi lehano nechilo.

² Hala hoyowa yatochile na kutweguka, kowa na lunhwinhwi na chila yumwe hali heye kobilima. Simkopola ne yumwe ila Daudi

³ na kuwahilula wanhu weng'ha kwa hegwe. Kubagama kwa munhu yula ulingumpala chola-jila kuhiluka kwa weng'ha, haduhuli ne yumwe yawele yolumizwa.”

⁴ Abusalomu na vilongozi weng'ha wa nhanzi ya Isilaeli nawakunda kota Ahitofeli kana majesa ganojile.

⁵ Hamba Abusalomu nakalonga, “Mumcheme Hushayi Mualiki. Tuhuliche choyolonga.”

⁶ Hushayi loyafichile kwa Abusalomu, Abusalomu nakalonga, “Ahi ndo vyoyalonjile Ahitofeli. Toweza kudita choyalonjile? Wone hatuditile, kowa na nzila yinji inojile ya kudita?”

⁷ Hushayi nakalonga, “Mhela awu majesa ga Ahitofeli hagawele ganojile.

⁸ Nakuvizela kota mhaza wa hegwe na wanhu wa heye ndo wamizi wazidahe. Wang'hang'hala kota idubu limaimunhu liwele wanage wakopoligwe. Mzidi wa ago, mhaza wa hegwe kadaha kitowa ngondo kwa nhumbula ikangale na howasa nechilo hamwe na wamizi wa heye.

⁹ Hanji sambi nakevisa kuli mhalika ama honhu hayage. Wone yokwaluka kuwatowa, yoneche hoyohulika kota wamwe wa wamizi wa hegwe nawakopoligwa, kochijesa wamizi wa hegwe weng'ha nawadumigwa.

¹⁰ Hamba wala wawele na mong'ho kota isimba wotweguka kwa vila Waisilaeli weng'ha wovizela vila mhaza wa hegwe vyoyawele mwamizi mkulu na vyoyawele na wamizi wazidahe.

¹¹ “Ahyo uwakungajize wamizi weng'ha wa Isilaeli kulawa kuli muji wa Dani kasikazini kulu-tila kuli muji wa Beeli-sheba ubanzi wa kusini. Kowa na wamizi wenji kota sangalaza ya mhwani. Gwegwe Abusalomu kowalongoza

¹² na weng'ha toluta kitowa na Daudi koneche koyali. Tomvaba kota nungwi yoilingugwa na kugubika isi. Heye na wamizi wa heye wobagama.

¹³ Wone walute kuli muji uwele na lukanzi, Waisilaeli weng'ha wochigala ng'weso na kukwega maganga ga lukanzi lwa muji awo mbaka kuli ibindi, haduhu choneche chosigala mbaka iganga lido lya muji awo.”

¹⁴ Abusalomu na Waisilaeli weng'ha nawaukunda ulonzi wa Hushayi kusinda wula wa Ahitofeli. Nayali ahi kwa vila Mkulu Nguluwi nakagana kuusumya ulonzi wa Ahitofeli na kwambuza kudumigwa kwa Abusalomu.

¹⁵ Hamba Hushayi nakawalonjela watambika Sadoki na Abiatoli ndaze Ahitofeli na heye yuye vyowawalonjele Abusalomu na wasekulu wa Isilaeli.

¹⁶ Nakalonga, “Wiyohaje! Umlajize munhu yumwe yakamlonjele Daudi yaleche kuwasa ubanzi wuno kuli lwanda lwa Yolodani. Kanguganigwa yaloche lwanda leka heye na wayage waleche kudumigwa.”

¹⁷ Yonatani na Ahimaasi nawali wobeteza kuli nzasa ya Eni-logeli kwa vila nahawaganile woneche ako Yelusalemu. Mdala chitumagwa wa watambika nakaluta kuli nzasa kuwapa usenga woyapegwe na wala watambika leka wahiliche kwa Daudi.

¹⁸ Ila msongolo yumwe nakawona na kuluta kumlonjela Abusalomu. Ahyo Yonatani na Ahimaasi nawaluta himahima kuli ng'handanda ya munhu yumwe ako Bahulimu. Hamba nawenjila kuli ideho liwele mluga.

¹⁹ Mche wa munhu yawele na ng'handanda nakawika chigubiko na kubohola nyhule mchanya mwake, ahyo ideho nahalyoneche.

²⁰ Wamizi wa Abusalomu nawoya kwa yula mdala na kulonga, “Wakohi Ahimaasi na Yonatani?” Mdala nakawedichila, “Nawaluta ako kuli nzanda.” Wamizi nawaluta kuwapala wala wanhu weli, ila hawawawene wala wanhu. Ahyo nawahiluka Yelusalemu.

²¹ Wala wamizi lowochile, Yonatani na Ahimaasi nawalawa kuli ideho. Nawaluta kwa Daudi na kumlonjela, “Wiyohaje! Wiwiche goya kuloka lwanda, kwa vila Ahitofeli nakamlonjela Abusalomu mbuli za wihe zilingukuwala hegwe.”

²² Daudi na wayage nawewika goya na kwaluka kuloka lwanda lwa Yolodani. Lokubwemwenzuche, weng’ha nawali kumwambu.

Ahitofeli kangikopola

²³ Ahitofeli loyawene kota Abusalomu na vilongozi wa Isilaeli nawalema kuwinza ulonzi wa heye, nakaliwika goya idogowi kwa chiwalo cha kukwina na kuhiluka kaye ako Gilo. Nakawalonjela wana wa heye na vitumagwa choni cha kuditita. Hamba nakekopola na nawamtila kuli mhalika iwele mhaza wa heye nayali yatiligwe amo.

Abusalomu kangumuwika Amasayawalongoze wamizi

²⁴ Daudi nakaluta kuli muji wa Mahanaimu na Abusalomu nakaloka lwanda lwa Yolodani na wamizi wa Isilaeli.

²⁵ Abusalomu nakamuwika Amasa honhu ha Yoabu kota mkulu wa wamizi. Amasa nayali mwana wa Yitila, Mwishimaeli. Mayake nayali yochemigwa Abigaili mhinza wa Nahashi, nayaweke lumbulye Seluiya, mayake Yoabu.

²⁶ Abusalomu hamwe na wanhu wa Waisilaeli nawawika kambi kuli isi ya Gileadi.

Walingumgana Daudi wangumigalila vinhu

²⁷ Daudi loyafichile kuli muji wa Mahanaimu, Shobi mwana wa Nahashi, nakoya kulawa Laba kuli isi ya Amoni na Makili, mwana wa Amieli, nakoya kulawa kuli muji wa Lo-debali na Balisilayi, Mgileadi, nakoya kulawa Logelimu.

²⁸ Avi ndo vinhu vyowamigalile, nhemvu za kuwasila na visaye na mibiga ja ilongo. Nawegala kahi ngano na shayili na utimbo na nyhule zikalanjigwe na mpanda na nhandala na

²⁹ hanombwa na mtindi na ming'holo na jibini. Nawamigalila chilyo Daudi na waji leka walye, kwa vila nawavizela kota chila yumwe kowa na nzala na utofu na ng'halu kwa vila nawajenda kuchiwala.

18

Kubagama kwa Abusalomu

¹ Daudi nakawawika wamizi wa heye kuli vilundo vya wamizi miya imwe na vilundo vya wamizi elufu imwe. Hamba nakawahagula vilongozi wawele wolongoza wamizi wa chila chilundo.

² Nakawalajiza wamizi honhu hamwe ha kadatu ha wamizi weng'ha hali ulongozi wa Yoabu na honhu hamwe ha kadatu ha wamizi weng'ha hali ulongozi wa Abishayi. Awa Yoabu na Abishayi ndo wana wa Seluiya. Honhu hamwe ha kadatu hali ulongozi wa Itayi, Mgiti. Nakawalonjela wamizi, “Ndanguluta kuli ngondo hamwe na hemwe.”

³ Ila wamizi nawamlonjela, “Hebu, uleche kultura kuli ngondo hamwe na hetwe. Mina, wone tobilima, hawowa na majesa kwa hetwe na wone nusu ya hetwe tobagama, hawochijesa kwa chiwalo cha hetwe. Ila hegwe kwa mzidi wa wanhu elufu kumi hali hetwe. Ahyo yowa goya wone upone wikale kuli muji na kutigalila utanzi hala hotulanda.”

⁴ Mndewa Daudi nakalonga, “Lyoneche lyomlyona lya goya, ndolidita.” Ahyo mndewa nakema hafungo ha lwizi lwa muji, kuno wamizi wa heye wokola, mamiya na maelufu.

⁵ Mndewa nakawalajiza Yoabu na Abishayi na Itayi, “Kwa chiwalo cha heni, mumditile yula msongolo Abusalomu kwa uliholile.” Wanhu weng’ha nawamhulika mndewa loyawalajize vilongozi wa heye kuwala Abusalomu.

Yoabu kangumkopola Abusalomu

⁶ Ahyo, wamizi wa Daudi nawaluta kuchiwala kitowa na wanhu wa Isilaeli. Kitowa ako nakwali kuli chihulo cha Efulaimu.

⁷ Wanhu wa Daudi nawawasumya ng’hatu wanhu wa Isilaeli. Kukopola kwa zuwa alyo nakwali kukulu kwa vila wanhu elufu makumi meli (20,000) nawakopoligwa.

⁸ Kitowa ako nakwenela kuli isi yeng’ha na wanhu wenji nawabagama kuli chihulo kusinda wala wowakopoligwe kwa ipanga.

⁹ Hamba Abusalomu yawele yakwinile igongolo lya heye kota idogowi likulu, naketing’hana na vitumagwa wa Daudi. Igongolo alyo vyoliwele likola hasi ha nhagala ng’hulu ya mwaloni, mnvili za Abusalomu nazinehila kuli mwaloni.

Abusalomu nakalechigwa yoninila mchanya. Igongolo alyo lya heye nalilutilila kumwando.

¹⁰ Yumwe wa hewo nakaluta na kumlonjela Yoabu, “Ndimona Abusalomu yoninila kuli igodi!”

¹¹ Yoabu nakalonga, “Nakumona Abusalomu?” Lekachoni humkopole? Ndahakupele vihande kumi vya sendi na isali.

¹² Yula munhu nakedichila, “Hanga naumhele vihande elufu imwe vya sendi, siweza kumdoliza mwana wa mndewa. Weng'ha natuhulika mndewa Daudi yowalonjela hegwe na Abishayi na Itayi kota mleche kumlumiza Abusalomu.

¹³ Nani wone ndahawele ndimditile vibii, haduhu lyoneche lilinguvisigwa kwa mndewa, gwegwe baho nawibagule na heni.”

¹⁴ Yoabu nakalonga, “Sikubeteza hegwe kudita ahyo!” Abusalomu yawele yang'hali mkomu, ahyo Yoabu nakahola migoha jidatu na kumhoma Abusalomu mmhambaga.

¹⁵ Wamizi kumi wa kumwamila Yoabu nawoya kumzunguluta Abusalomu, nawamtowa na kumkopola.

¹⁶ Hamba Yoabu nakapemba mhalamhanda kota ulajilo wa wamizi wa heye waleche kuwawinga wamizi wa Isilaeli.

¹⁷ Nawatoza lukuli lwa Abusalomu mli ikulubila ako kuchiwala na kudinya kwa maganga menji. Baho wanhu weng'ha wa Isilaeli nawabilima wohiluka kaye kwa hewo.

¹⁸ Abusalomu vyoyawele yang'hali kuwa na wana, nakazenga chinhu chilingiwhana na ilingo lido chiwele kuli ibindi lya Wandewa. Nakejesa, “Ndahela mwana wa kuhalila itagwa lyangu.”

Kulawa mhela wula honhu aho nakahachema chikumbuchilo cha Abusalomu.

Daudi kangulonjelwa kuwala kubagama kwa Abusalomu

¹⁹ Ahimaasi, mwana wa Sadoki nakalonga, “Yoabu undeché heni ndute kumlonjela mndewa kota Mkulu Nguluwi nakamloholá kulawa kwa wang'honyo.”

²⁰ Yoabu nakedichila, “Hegwe huwele yumwe wa kumlonjela mndewa kota mwanage nakabagama. Komhilichila usenga mhela wunji, ila haiwele lehano, kwa vila mwana wa mndewa nakabagama.”

²¹ Munhu yumwe, Mkushi nayali hala na Yoabu nakamlonjela, “Ulute na kumlonjela mndewa choni chouwene.” Yula munhu nakenamiza kumwando kwa Yoabu hamba nakenuka na kwaluka kubilima.

²² Hamba Ahimaasi, mwana wa Sadoki nakamlonjela Yoabu kahi, “Dedede ng'hundize nani ndimbilimile yula Mkushi.” Yoabu nakamlonjela, “Lekachoni kwangugana kubilima? Hegwe hupégwa choneche kwa mbuli azi.”

²³ Ahimaasi nakalonga, “Wone yowa mbuli inojile ama yihile kwa heni, ndobilima.” Aho ndo Yoabu nakalonga, “Goya, ubilime.” Aho ndo Ahimaasi nakaluka kubilima kukolela nzila ya kuchi-wala na nakawahika kufika kusinda yula Mkushi.

²⁴ Mhela Daudi naloyekale hagati ha lwizi lwa kunze na lwa mgati lwa muji, yumwe wa mwamizi wa heye nayali yolola kulawa kuli chin-duwiko cha lwizi, nakamona munhu yobilima yaliyeka,

25 nakamlonjela Daudi. Daudi nakedichila, nakalonga, “Wone kayeka, kowa na mbuli.” Yula munhu nayali yohejela habehi,

26 hala mwamizi loyamuwene munhu yunji yobilima. Nakachema hala hanyi hali lwizi, “Ulole hana yunji yalingubilima!” Daudi nakalonga, “Kowa na mbuli kahi.”

27 Mwamizi wa kuchinduwiko nakalonga, “Ndangona kota yula yalingubilima lukami ndo Ahimaasi, mwana wa Sadoki.” Mhela awu Daudi nakalonga, “Ayo ka munhu yanojile, kowa na mbuli zinojile.”

28 Ahimaasi nakalonga kwa lizi ikulu, “Tusumya! Tusumya!” Hamba nakamwinamila Daudi na kulonga, “Mndewa, yatogolwe Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe. Nakakudita uwasumye wang'honyo wa hegwe.”

29 Daudi nakauza, “Mwana wa heni Abusalomu ka mkomu?” Ahimaasi nakalonga, “Yoabu loyandajize heni chitumagwa wa hegwe, nambona chilundo cha wanhu hawele na iyowe, ila sivizelele nakwali na choni.”

30 Daudi nakamlonjela, “Wime hala na ubeteze.” Ahimaasi nakahejela hafungo na kwima.

31 Yula Mkushi nakoya na kulonga, “Mndewa, lehano ndina mbuli inojile! Mkulu Nguluwi nakakulohola kulawa kwa wang'honyo wa hegwe.”

32 Daudi nakauza, “Mwanangu Abusalomu ka mkomu?” Mkushi nakedichila, “Ndangulonga kota wang'honyo wa hegwe weng'ha na chila yumwe nayajezile kukulumiza hegwe yawe kota

heye!”

Daudi kangumlilila Abusalomu

³³ Daudi nakatweguka nhumbula ng'hatu. Nakaluta kuchihengo chiwele mchanya mwa lwizi lwa muji kulila. Loyawele yoluta, nayali yolonga, “Mwanangu Abusalomu! Fola ndahabagame honhu ha hegwe! Abusalomu mwanangu! Mwanangu!”

19

¹ Munhu yumwe nakamlonjela Yoabu, “Mndewa kangulila kwa vila Abusalomu nakabagama.”

² Wamizi nawavizela kota mndewa Daudi kangulila kwa vila mwanage nakabagama, ahyo zuwa lya kusumya ngondo naligaluka liwa zuwa lya masinzo.

³ Wamizi nawali wokwinjila kuli muji wa Mahanaimu kuno wenyamalile, kota nawabilima kuli ngondo na kubasigwa soni.

⁴ Daudi nakagubika kumeho kwa moko ga heye na kulutilila kulila kwa lizi likulu yolonga, “Mwanangu Abusalomu! Abusalomu mwanangu! Mwanangu!”

⁵ Yoabu nakaluta kuli ng'handanda yalingikala Daudi na kumlonjela, “Nakuwadita wamizi wa hegwe wabasigwe soni, wawele hawalohole ukomu wa hegwe yeka ila nawawalohola wana walume wa hegwe na wahinza wa hegwe na wache wa hegwe na waha wa hegwe kahi.

⁶ Kwanguwagana lukami wang'honyo kusinda walingukugana hegwe. Nakutulajila hazelu kota vilongozi wa hegwe na wanhu wa hewo wahela

utanzi kwa hegwe. Ndangona kota wahasangalale wone Abusalomu yahawele mkomu lehano natwe tweng'ha twahawele tubagame.

⁷ Lelo winuche ulute kula kunze na uwakangaze wanhu wa hegwe. Ndangilaha kwa Mkulu Nguluwi kota wone hulawa, kowa haduhu ne munhu yopona hamwe na hegwe hoifika matinazo ya lehano. Chinhu achi chowa chihile ng'hatu kwa hegwe kusinda choneche chikulawile kulawa kuli usongolo wa hegwe mbaka sambu.

⁸ Lelo Daudi nakenuka na kuluta kikalisa kuli chigoda cha heye hali lwizi lwa muji. Wanhu lowalonjelwe kota mndewa ka hali lwizi, wanhu weng'ha nawamlutila.

Daudi kangiwika goya kuhiluka Yelusalemu

Waisilaeli weng'ha nawali wabilime chila yumwe haluga hake.

⁹ Wanhu weng'ha nawali wochitwanza hewo kwa hewo kuli nhanzi zeng'ha za Isilaeli, wolonga, "Mndewa Daudi nakatulohola kulawa mmoko mwa wang'honyo wa hetwe, nakatulohola kahi kulawa mmoko mwa Wafilisti. Ila lelo nakalawa kuli isi, yombilima Abusalomu.

¹⁰ Abusalomu yotumbakalize mafuta yawe mndewa wa hetwe, nakabagama kuli ngondo. Lelo, lekachoni hatulingulonga kuwala mbuli ya kumhilusa mndewa Daudi?"

¹¹ Mndewa Daudi nakalajiza usenga kwa watambika, Sadoki na Abiatali, "Muwalonjele wasekulu wa Yuda, 'Lekachoni hemwe muwe wa kuduma kunyhilula heni mndewa haluga hangu? Usenga wa Waisilaeli weng'ha naufika kwa heni.

¹² Hemwe mwa wang'holozangu na ivyazi lya heni, lekachoni muwe wa kuduma kunyhilula heni haluga?’

¹³ Mumuuze kahi Amasa, ‘Ndaze, hegwe hauwele ivyazi lya heni? Nguluwi yang'hopole wone sikuditile hegwe kuwa chilongozi wa wamizi wa heni kulawa lehano honhu ha Yoabu.’

¹⁴ Ahyo Daudi nakawadita wanhu weng'ha wa Yuda wamkunde heye. Lelo nawamigalila usenga ulingulonga, “Uhiluche haluga hegwe na vitumagwa wa hegwe weng'ha.”

¹⁵ Aho ndo mndewa Daudi nakahiluka, nakaluta mbaka kuli lwanda lwa Yolodani. Lelo wanhu wa Yuda nawaluta mbaka ako Giligali leka kumbochela mndewa na kumtanza yaloche lwanda lwa Yolodani.

Daudi kangumlechela Shimeyi

¹⁶ Shimeyi mwana wa Gela, Mbenjamini, kulawa Bahulimu, nakadita himahima kuluta na wanhu wa Yuda leka kumbochela mndewa Daudi.

¹⁷ Shimeyi nakaluta hamwe na Wabenjamini elufu imwe. Siba chitumagwa wa ivyazi lya Sauli hamwe na wana wa heye kumi na tano na vitumagwa makumi meli, nawaluta himahima kuli lwanda lwa Yolodani kumlongola Daudi.

¹⁸ Lelo, nawaloka kuli honhu ha kulochela leka kulihilika ivyazi lya mndewa na kumditila geng'ha goyaganile. Shimeyi mwana wa Gela nakoya, naketoza na kufugama hali mndewa, mhela mndewa loyawele habehi kuloka lwanda lwa Yolodani.

¹⁹ Shimeyi nakamlonjela mndewa, “Ndangukulanda, mndewa wa heni, uleche kumbona ndina nongwa ne kukumbuchila nongwa yonditile zuwa lila lyowekele ukuka mujini Yelusalemu. Ndangukulanda uleche kugawika mnhumbula mwa hegwe.

²⁰ Mina ndivizela kota heni, chitumagwa wa hegwe nandita gehile. Ndo mina nambuya lehano, ndiwele wa mwaluko kuli nhanzi ya Yusufu, kukubochela hegwe mndewa wa heni.”

²¹ Abishayi, mwana wa Seluiya, nakalonga, “Ndaze, Shimeyi halinguganigwa kukopoligwa kwa chiwalo cha mbuli ayi? Nakampanjila mbakalizwa mafuta wa Mkulu Nguluwi.”

²² Daudi nakedichila, “Mbuli ayi hailinguwawala hemwe, wana wa Seluiya. Lehano namuwa kota wang’honyo wa heni! Ndaze, hana yoneche yokopoligwa lehano hali Isilaeli? Ndaze, sivizelele kota lehano heni nda mndewa hali Isilaeli yeng’ha?”

²³ Hamba, mndewa Daudi nakamlonjela Shimeyi, “Hegwe hukopoligwa.” Mndewa nakalagana na Shimeyi kwa chilaho.

Daudi kangumonela isungu Mefibosheti

²⁴ Mefibosheti muzukulu wa Sauli, nakaluta kahi kumbochela mndewa Daudi. Kulawa zuwa lila mndewa vyoyochile Yelusalemu mbaka loyawekele yohiluka kwa kikala goya, Mefibosheti nayali hahovuje magulu ga heye ne kubeya lulevu lwa heye ne kuhovuga nguwo za heye.

²⁵ Lelo, Mefibosheti loyafichile kulawa Yelusalemu kumbochela mndewa, mndewa

nakamuza Mefibosheti, “Lekachoni hulutile hamwe na heni?”

²⁶ Mefibosheti nakedichila, “Mndewa wa heni, kwa vila heni chitumagwa wa hegwe nda chete, nandimlonjela Siba, ‘Umbichile goya idogowi lya heni ndilikwine leka ndute hamwe na mndewa.’ Ila Siba nakandeteleza.

²⁷ Naye nakalonga mbuli zihile kwa hegwe mndewa, kuwala heni. Ila mndewa wa heni ndo kota mhillisi wa Nguluwi, lelo uдите choneche chilingukunojeza.

²⁸ Walelwa weng’ha wa mhaza wa heni hambe waganigwe kupegwa chinhu choneche, ila kukopoligwa na mndewa wa heni. Ila nakumha heni, chitumagwa wa hegwe honhu hali wala wadile hali chisaga cha hegwe. Ndaze, ndina hachi yachi ya kumlanda mndewa mzidi wa ago?”

²⁹ Mndewa Daudi nakamlonjela, “Uleche kundonjela mzidi wa mbuli za gwegwe baho. Heni nyamula kota hegwe na Siba mochigawila isi ya Sauli.”

³⁰ Mefibosheti nakamlonjela mndewa, “Mleche Siba yahole isi yeng’ha yaliyeka. Heni sangalala kwa vila hegwe mkulu wa heni kwanguhiluka haluga kwa kikala goya.”

Daudi kangumditila ganojile Balisilayi

³¹ Balisilayi, Mgileadi, nayali yafichile kulawa Logelimu na kuluta hamwe na mndewa Daudi kuli lwanda lwa Yolodani leka walutase mbaka kumwambu mwa lwanda.

³² Balisilayi nayali sekulu ng’hatu, yawele na miyaka makumi nane. Nayali yomlolela mndewa

Daudi loyawele yochikala ako Mahanaimu, kwa vila nayali na lufufu ng'hatu.

³³ Lelo mndewa Daudi nakamlonjela Balisilayi, “Tulute hamwe ako Yelusalemu nani ndokulolela.”

³⁴ Ila Balisilayi nakamwidichila mndewa, “Ndaze, ndina miyaka minji ja kulutilila kikala mbaka ndute hamwe na hegwe mndewa ako Yelusalemu?

³⁵ Heni ndina miyaka makumi nane. Ndaze, ndoweza kugazela ganojile ama hebu? Ndaze, heni chitumagwa wa hegwe, ndoweza kuvizela kota chilyo chombelengulya ama kunwa, chinona ama chiha? Ndaze, ndoweza kuvizela kunoga kwa lizi lya walingwimba walume ama wadala? Lekachoni heni, chitumagwa wa hegwe ndiwe itunyo kwa hegwe, mndewa wa heni?

³⁶ Lekachoni mndewa yamhe heni ndolendole ng'hulu ahyo? Heni chitumagwa wa hegwe ndoluta na hegwe kwa majendo mado kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani.

³⁷ Ndangukulanda, ung'hundize heni chitumagwa wa hegwe, nyhiluche na mbagame kuli muji wa heni, habehi na chilaga cha mhaza wa heni na maiwangu. Ila ayu chitumagwa wa hegwe Chimuhamu, mkundize yalute hamwe na hegwe, mndewa wa heni na umditile heye lyoneche lyoukona linoga.”

³⁸ Mndewa Daudi nakamlonjela Balisilayi, “Chimuhamu koluta na heni na ndomditila lyoneche liwele linojile kwa hegwe. Lyoneche lyougana ndikuditile, ndokuditila.”

³⁹ Wanhu weng'ha nawaloka lwanda lwa Yolo-

dani na mndewa naye nakaloka. Mndewa nakamnonela na kumtambichiza Balisilayi, naye Balisilayi nakahiluka haluga hake.

⁴⁰ Mndewa nakalutilila mbaka Giligali, Chimuhamu nayali hamwe na heye. Wanhu weng'ha wa Yuda na nusu ya wanhu wa Isilaeli nawali womhilika mndewa.

⁴¹ Hamba, wanhu weng'ha wa Isilaeli nawoya kwa mndewa na kumlonjela, “Lekachoni wang'holozetu wanhu wa Yuda nawahola hachi ya hetwe ya kukubochela, nawakulosa kuli lwanda lwa Yolodani, hegwe na ivyazi lya hegwe, hamwe na wanhu wa hegwe ne kutulonjela?”

⁴² Wanhu weng'ha wa Yuda nawawedichila wanhu wa Waisilaeli, “Natudita ahi kwa vila mndewa ka mng'holozetu wa habehi. Lekachoni mwanguzudila kwa chiwalo cha mbuli ayi? Ndaze, natulya chinhu choneche cha mndewa? Ndaze, natiholela chinhu choneche kwa chiwalo cha hetwe?”

⁴³ Aho ndo wanhu wa Isilaeli nawawedichila wanhu wa Yuda, “Twanayo hachi mala kumi kumuwala mndewa Daudi kusinda hemwe. Lekachoni lelo mwangutubeza? Ndaze, hatuwele wa mwaluko kulonga mbuli ya kuwala kumhilula mndewa haluga?” Ila wanhu wa Yuda nawedichila kwa kung'hang'hala ng'hatu kusinda wanhu wa Isilaeli.

20

Sheba kangumbelenhuka Daudi

¹ Lelo, nakwali na munhu mjuvi yachemigwe Sheba, mwana wa Bikili, Mbenjamini. Nakapemba mhalamhanda na kulandula lizi,

“Twahela honhu honeche kwa Daudi,
twahela uhalizi kwa mwana wa Yese!
Chila munhu yalute haluga ha heye, hemwe
wanhu wa Isilaeli!”

² Ahyo, wanhu weng'ha wa Isilaeli nawamleka Daudi, nawamuwinza Sheba, mwana wa Bikili. Ila wanhu wa Yuda nawamuwinza Daudi kwa kukundigwa kulawa lwanda lwa Yolodani mbaka mujini Yelusalemu.

³ Hamba, mndewa Daudi nakafika haluga hake Yelusalemu, nakawahola waha wa heye kumi wawele nakawaleka leka walolele ng'handu ya heye. Nakawawika kuli ng'handu imwe hali wamizi, nakawalolela goya, ila hawasile na hewo. Ahyo, waha awo nawali wawichigwe mgati mbaka kubagama kwa hewo. Nawekala kota nawali wafililwe na walume wa hewo.

⁴ Mndewa Daudi nakamlonjela Amasa, “Ng'hungajizile wanhu weng'ha wa Yuda kuli mazuwa gadatu, nagwe uwe baho kahi.”

⁵ Lelo, Amasa nakaluta kuwachema wanhu wa Yuda. Ila nakakawila kuhiluka kuli mhela wula uwichigwe na mndewa.

⁶ Ahyo, Daudi nakamlonjela Abishayi, “Lelo, Sheba mwana wa Bikili, kotigalila nongwa kusinda Abusalomu. Uwahole vitumagwa wa heni na umuwinze Sheba yaleche kwinjila kuli muji uwele na ngome na kusulupuka.”

⁷ Ahyo wanhu wa Yoabu na Wakeleti na Wapeleti, hamwe na wazidahe kitowa ngondo weng'ha nawoka hali ulongozi wa Abishayi. Weng'ha awo nawoka Yelusalemu kuluta kumuwinza Sheba, mwana wa Bikili.

⁸ Lowafichile kuli iganga likulu liwele ako Gibeoni, Amasa nakaluta kuwating'haniza. Yoabu nayali yavalile ivalo lya chiwamizi na mchanya mwa ivalo alyo nakwali na isali, libatilile ipanga mchuno mwa heye, liwele kuli yala yake. Yoabu loyahejele habehi, nakalidita ipanga lya heye ligwe kulawa kuli yala yake.

⁹ Yoabu nakamlonjela Amasa, “Kulamka mng'holozangu?” Hamba Yoabu nakebata lulevu lwa Amasa kwa moko wa heye wa kudilo leka yamnonele.

¹⁰ Ila Amasa haliwene ipanga liyage liwele kuli moko wa kumoso wa Yoabu. Lelo, Yoabu nakamhoma Amasa kwa ipanga kuli lida lya heye na mitumbu ja heye najilawa. Nakabagama ne Yoabu kumhoma lwakeli. Hamba, Yoabu na mng'holoze Abishayi, nawalutilila kumuwinza Sheba, mwana wa Bikili.

¹¹ Munhu yumwe wa Yoabu, nakoya na kwima habehi na Amasa, nakalonga, “Yoneche yalingumgana Yoabu na yoneche yalingumgana Daudi, yamuwinze Yoabu!”

¹² Lukuli lwa Amasa nalwali hala hasi hali danda hagati mwa nzila ng'hulu. Ahyo, chila munhu yakolile aho loyamuwene, nakema. Ila yula munhu wa Yoabu loyawene kota wanhu weng'ha nawoya na kwima aho, nakosa lukuli lwa Amasa mnzila, nakaluhilika kumgunda na kugubika kwa nguwo.

¹³ Lukuli lwa Amasa lolulavigwe mnzila, wanhu weng'ha nawaluta hamwe na Yoabu kumuwinza Sheba mwana wa Bikili.

¹⁴ Sheba nakakolela kuli nhanzi zeng'ha za Isi-

laeli mbaka muji wa Abeli-beti-maaka. Wanhu weng'ha wa lukolo lwa Bikili naweting'hana na kumuwinza.

¹⁵ Vilundo vyeng'ha vya Yoabu navyuya na kumzunguluta Sheba mwana wa Bikili, yawele kuli muji wa Abeli-beti-maaka. Nawagongomanya nzila kwa maganga leka kufika kuli lukanzi lwa ngome, hamba nawaluka kubomola lukanzi leka waugwise.

¹⁶ Hamba mdala yumwe yawele na luhala nakatowa iyowe kuli muji yolonga, “Mhulichize! Mhulichize! Mumlonjele Yoabu yoye ndonje na heye.”

¹⁷ Yoabu nakaluta habehi na yula mdala, ayo mdala nakamlonjela, “Ndaze, hegwe kwa Yoabu?” Yoabu nakalonga, “Ena! Ndo heni.” Yula mdala nakamlonjela, “Unyhulichize heni chitumagwa wa hegwe.” Yoabu nakalonga, “Ndan-guhulichiza.”

¹⁸ Ayo mdala nakamlonjela, “Aho katali wanhu nawali wolonga, ‘Muwaleche wagane ulonzi uwele na luhala kulawa muji wa Abeli.’ Ahyo ndo wanhu vyowawezile kuduma mbuli za hewo.

¹⁹ Hetwe ndo wala walingugana kikala goya na kukundigwa kuli Isilaeli. Lelo, hegwe kwangu-gana kuuwifya muji ukulu kuli Isilaeli. Lekachoni lelo kwangu-gana kuudumya muji uwele ndo wa Mkulu Nguluwi?”

²⁰ Yoabu nakedichila, “Hebu, kuli ukomu wa heni, silingugana kudumya ne kuwifya.

²¹ Vyoulonjile haiwele kukomya! Ila munhu yumwe kulawa kuli isi ya vidunda vya Efulaimu yalinguchemigwa Sheba mwana wa Bikili,

nakambelenhuka mndewa Daudi. Mumhe heni munhu ayo nani ndokuka kuli muji wa hemwe.” Yula mdala nakamlonjela Yoabu, “Mutwi wa heye kotozelwa kukolela kuli lukanzi.”

²² Hamba ayo mdala nakaluta kwa wanhu weng'ha mujini kwa luhala lwa heye. Nawamdu-mula mutwi Sheba mwana wa Bikili, nawautoza mutwi awo kunze kwa Yoabu. Ahyo, Yoabu nakapemba mhalamhanda na wanhu wa heye nawasambaluka, chila yumwe yohiluka haluga hake. Hamba Yoabu nakahiluka kwa mndewa Daudi, mujini Yelusalemu.

Vilongozi wa Daudi

²³ Yoabu nayali chilongozi wa chilundo cheng'ha cha wamizi wa Isilaeli. Benaya, mwana wa Yehoyada, nayali chilongozi wa Wakeleti na Wapeleti.

²⁴ Adolamu nayali chilongozi wa mijito ja kukolwa lupichi. Yehoshafati, mwana wa Ahiludi nayali yalingwandika kukumbuchila.

²⁵ Sheva nayali yalingwandika. Sadoki na Abi-atali nawali watambika.

²⁶ Myaili yalinguchemigwa Ila, nayali yumwe hali watambika wa mndewa Daudi.

21

Walelwa wa Sauli wangukopoligwa

¹ Mhela wa ulongozi wa Daudi nakwali na lufemba kwa miyaka jidatu, ahyo Daudi nakamlanda Mkulu Nguluwi. Mkulu Nguluwi nakalonga, “Sauli na ivyazi lyake wana nongwa ya kubohola danda, kwa vila nakawakopola Wagibeoni.”

² Ahyo mndewa Daudi nakawachema Wagibeoni. Wagibeoni hawaweke Waisilaeli, ila nawali Waamoli wasigale. Hanga wanhu wa Isilaeli nawali welahile kuwaleka Wagibeoni waweke wakomu, ila Sauli nakajeza kuwakopola weng'ha, kwa vila nayali yowaganilila wanhu wa Isilaeli na Yuda.

³ Daudi nakawauza Wagibeoni, “Ndiwaditile choni? Tochiwanyisa ndaze kwa wihe womditilwe leka muitambichize isi ayi na wanhu wa Mkulu Nguluwi?”

⁴ Wagibeoni nawamwidichila, “Hatulingugana sendi ne zahabu kulawa kwa Sauli ama ivyazi lya heye ne twahela hachi ya kumkopola munhu yoneche kuli Isilaeli.” Daudi nakawauza, “Mwanugana ndiwaditile choni?”

⁵ Hewo nawamlonjela mndewa, “Sauli nakanuwila kutukopola na kutudumya ne kuleka munhu wa hetwe yoneche kuli honhu heng'ha ha Isilaeli.

⁶ Utupe walelwa wa heye saba walume, tuwakopole hazelu hali Mkulu Nguluwi ako kuli chidunda cha Gibeya ya Sauli, yaweke yahaguligwe na Mkulu Nguluwi.” Mndewa nakalonga, “Ndowegala kwa hemwe.”

⁷ Ila mndewa nakaleka kumkopola Mefibosheti, mwana wa Yonatani, mwana wa Sauli, kwa chiwalo cha chilaho chowelahile Daudi na Yonatani hali Mkulu Nguluwi.

⁸ Ila mndewa nakawahola Alimoni na Mefibosheti yunji, wana weli wa Lisipa, yaweke nakampondela Sauli. Lisipa nayali mhinza wa Aya. Nakawahola kahi wana wahano wa Melabu,

mhinza wa Sauli, yawele nakampondela Adilieli, mwana wa Balisilayi, Mmeholati.

⁹ Walelwa awo saba walume, Daudi nakawahilika kwa Wagibeoni. Nawo Wagibeoni nawawakopola hazelu kuli chidunda hali Mkulu Nguluwi, weng'ha saba nawabagama hamwe. Walelwa awo nawakopoligwa kuli mwaluko wa mhela wa kubena shayili.

¹⁰ Hamba Lisipa, mhinza wa Aya, nakahola nguwo ya igunila, naketandichila hali italawe. Nakekala aho kulawa mwaluko wa mbena mbaka mhela wa nhonya loufichile na kujitowela mitufi. Mhela awo weng'ha, nakaviwinga videje mhela wa nemisi na migongolo ja kisolo mhela wa nechilo, leka mitufi ajo jileche kufichilwa na kuwifigwa.

¹¹ Daudi loyahuliche gala goyaditile Lisipa, mhinza wa Aya, mha wa Sauli,

¹² Daudi nakaluta kujihola mizeje ja Sauli na mwanage Yonatani kulawa kwa wenyeng'haye wa Yabeshi-gileadi, wawele nawali wajihizile kulawa luka lwa wanhu weng'ha ako mujini Betishani, kuwele Wafilisti nawali wawaninize Sauli na Yonatani zuwa lila Wafilisti lowamkopole Sauli kuli chidunda cha Gilibowa.

¹³ Lelo Daudi nakajihilula mizeje ja Sauli na Yonatani mwanage kulawa ako, hamba nawakungajiza mizeje ja mitufi ja wasongolo saba walechigwe hazelu.

¹⁴ Lelo, wanhu wa Daudi nawajitila mizeje ja Sauli na Yonatani mwanage, kuli isi ya Benjamini ako Sela, kuli mhalika iwele Kishi, mhaza wa Sauli, nayali yatiligwe. Nawadita chila chinhu

chiwele mndewa nakalajiza. Hamba, Nguluwi nakahulichiza kulanda kuwala isi ya hewo.

Ngondo ya Wafilisti Ng'wemang'wema na Waisilaeli
(1 Mihela 20:4-8)

¹⁵ Hamba Wafilisti nawadita ngondo kahi na Waisilaeli. Daudi na wanhu wa heye nawaluta kitowa na Wafilisti. Daudi nayali yatochile lukami zuwa alyo.

¹⁶ Ishibi-benobu, yumwe wa walelwa wa Walefayi*, yawele igoha lya heye nalyali na itunyo lya kota kilo zidatu na nusu na yawele yewopile ipanga linyale, nakewika goya kumkopola Daudi.

¹⁷ Ila Abishayi, mwana wa Seluiya, nakaluta kumtanza Daudi. Abishayi nakamtowa yula Mfilisti na kumkopola. Ahyo, wanhu nawamlahila Daudi, “Huweza kuluta kahi na hetwe kuli ngondo, wone haiwa ahyo, kochizima chenje cha undewa hali Isilaeli.”

¹⁸ Hamba nakulawila kahi kitowa na Wafilisti ako Gobu. Sibekayi, Mhushati, nakamkopola Safu, yawele yumwe wa walelwa wa Walefayi.

¹⁹ Nakulawila kitowa kahi na Wafilisti ako Gobu. Elihanani, mwana wa Yaaleo-legimu, Mbetelehemu, nakamkopola Goliati, Mgiti, yawele chaka cha igoha lya heye nachali kota igodi likulu lya kutawila nguwo.

²⁰ Hamba nakulawila ngondo kahi ako Gati kuwele nakwali na munhu yumwe, yawele nayali ng'wemang'wema lukami na yawele na vidole sita kuli chila moko na vidole sita kuli chila mgulu,

* **21:16 21:16** *Walefayi* Kwa Chiebulaniya ulonzi awu una mana ya minhu.

vyeng'ha navyali makumi meli na gane. Heye kahi nayali mlelwa wa Walefayi.

²¹ Munhu ayo loyawalijile Waisilaeli, Yonatani, mwana wa Shimeyi, mng'holoze Daudi, nakamkopola.

²² Awa wane nawali walelwa wa Walefayi ako Gati, nawo nawakopoligwa na Daudi na wanhu wa heye.

22

Lwimbo lwa Daudi lwa kusumya (Zabuli 18:1-50)

¹ Daudi nakamwimbila Mkulu Nguluwi ulonzi wa lwimbo, zuwa lila Mkulu Nguluwi loyam-lohole mmoko mwa wang'honyo wa heye na mmoko mwa Sauli.

² Nakalonga,
“Mkulu Nguluwi ndo italawe lya heni na ngome ya heni na mlohozi wa heni.

³ Nguluwi wa heni ndo italawe lya heni, yawele yondilingumbilimila kikala goya, ngawo ya heni, mong'ho wa ulohozi wa heni.

Heye ndo ngome ya heni, kubilimila kwa heni na mlohozi wa heni, kangundoholaga kulawa kwa wanhu walingugana kunhowa.

⁴ Nandimchema Mkulu Nguluwi, yalinguganigwa kutogoligwa yanhanze, nani nandoholigwa kulawa kwa wang'honyo wa heni.

⁵ “Mina nhigu za kubagama nazinzunguluta, mazi tendema ga kudumya nagavaba.

6 Ng'weso za kuli isi ya wabagame nazimbata,
midiwa ja kubagama najifika.

7 Kuli magazo ga heni, nandimchema Mkulu Nguluwi,
ena, nandimchema Nguluwi wa heni.
Kulawa kuli ng'handanda ya heye nakahulika lizi lya
heni,
kulila kwa heni nakufika kuli makutu ga heye.

8 “Isi naikakama na kutigasika,
misisi ja ulanga najitigasika,
navitigasika kwa vila Nguluwi nayali yazudile.

9 Iyosi nalifung'ha kulawa kuli mhenyelo ya heye,
chiluli chilingulakaza nachilawa kuli mlomo wa
heye,
makala ga chiluli nagaka kulawa kwa heye.

10 Nakagubula ulanga nakadulika,
ng'hungugu nhitu hasi ha magulu ga heye.

11 Nakakwina chilumbigwe chiwele na mabawa
na kuguluka,
nakoneka mchanya mwa mabawa ga mbeho.

12 Nakezungulusila jiza banzi zeng'ha,
ihema lya heye nalyali nhing'hano ya mazi,
na ng'hungugu ng'hulu ya kilanga.

13 Lumwemwesa nalumwemwesa hali heye,
nagaka makala ga chiluli.

14 Mkulu Nguluwi nakabuma kulawa kilanga,
Nguluwi Yawele Kuchanya nakalavya lizi lya
heye.

15 Nakawatozela misale wang'honyo na
kuwasambalula,
kwa lumwemwesa lwa limlungu nakawawinga.

16 Kwa kung'hanuchila kwa heye Mkulu Nguluwi,

kwa lweselo lwa mhenyelo ya heye,
nzila za bahali nazigubuligwa,
misisi ja isi najoneka hazelu.

17 “Nguluwi nakagolola moko wa heye kulawa
kuchanya na kundavya,
kulawa hasi ha mazi menji nakanyasula.

18 Nakandohola kulawa kwa mng'honyo wa heni
yawele na mong'ho,
kulawa kwa hewo wanzudile kwa vila nawali na
mong'ho lukami kusinda heni.

19 Nawavaba vyombebe kuli magazo,
ila Mkulu Nguluwi nayali kitumbila kwa heni.

20 Nakandavya na kunyhilika kuli kilejeha,
nakandohola kwa vila nakanojezwa na heni.

21 “Mkulu Nguluwi nakamha heni chonolo kwa
kiwhana na kutanganika kwa heni,
kiwhana na welile wa moko ga heni.

22 Kwa vila nandizibatilila nzila za Mkulu Ngu-
luwi,
na simbelenhuche Nguluwi wa heni.

23 Kwa vila nhaguso za heye zeng'ha nazali hali
heni,
sigawichile hafungo malajizo ga heye.

24 Hali heye siwele na nongwa,
nandiwika kutali na gehile.

25 Ahyo Mkulu Nguluwi nakamha heni chonolo
kwa kiwhana na kutanganika kwa heni,
kwa kiwhana na welile wa heni kwa heye.

26 “Mkulu Nguluwi, hegwe kowa wa kukundigwa
kwa wawele wa kukundigwa,

kwa walihela nongwa, kwangilajila kwahela nongwa.

27 Kwa heye yalingiyeliza kwangilajila kota ndo yelile,

ila kwa wajilile kwanguwaditila kota vyowalinguganigwa.

28 Kwanguwalohola walingunyenyetela,

ila meho ga hegwe ga kwa walingidaya, kwanguwadulisa.

29 Kwa vila hegwe kwa chenje cha heni,

gwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heni, kwanguwinga jiza lya heni.

30 Kwa utanzi wa hegwe ndanguwasumya wamizi,

londiwa hamwe na Nguluwi wa heni ndoweza kuzuma lukanzi.

31 “Choyalingudita Nguluwi chahela nongwa!

Kulagana kwa Mkulu Nguluwi ndo kwa kukundigwa,

heye ndo ngawo kwa weng'ha walingumbilimila.

32 Whaani yawele Nguluwi, mzidi wa Mkulu Nguluwi?

Whaani yawele italawe lya kutwamila, kota Nguluwi wa hetwe?

33 Nguluwi ndo honhu ha kubilimila kwa heni kwimile nzinzili,

nakaidita nzila ya heni iwe inojile.

34 Nakadita magulu ga heni gawe nzinzili kota ga ibala,

na kumbika honhu hanojile mchanya mwa vinhembenhembe.

35 Kangundangusa kitowa ngondo,

leka moko ga heni gawe na mong'ho wa kukwega
upinde uwele nzinzili.

³⁶ Nakumha heni ngawo ya hegwe ya ulohozi,
kunyenyetela kwa hegwe nakundita ndiwe
mkulu.

³⁷ Nakundita njende kwa kilejeha,
leka magulu ga heni galeche kutelela.

³⁸ “Nandiwawinza wang'honyo wa heni na
kuwadumya,
na sihiluche kumbele mbaka lowadumigwe.

³⁹ Nandiwadumya na
kuwatowanga leka walemwele kwinuka,
ena, nawagwa hali magulu ga heni.

⁴⁰ Hegwe nakundita ndiwe na mong'ho wa kitowa
ngondo,
nakuwadulisa wang'honyo hali heni.

⁴¹ Nakuwadita wang'honyo wa heni wabilime,
wala wanzudile nandiwadumya.

⁴² Nawapala utanzi, ila hakuwele na wa kuwalo-
hola
nawamlilila Mkulu Nguluwi, ila hawedichile.

⁴³ Nandiwatowa, nawali kota nhimbwisi hali
mbeho,
nandiwabalasa na kuwabiga kota nhope mnzila.

⁴⁴ Hegwe nakundohola kulawa kuli kutowigwa na
wanhu wa heni,
nakumbika ndiwe chilongozi wa wanhu wa isi.
Wanhu wohambe ndiwazele nawang'holela mi-
jito.

⁴⁵ Wajenzi nawoya na kufugama kwa heni,
lowahuliche malajizo ga heni, nawanyhulichiza.

⁴⁶ Wajenzi watweguche nhumbula,

nawoya kulawa kuli ngome za hewo wokakama.

⁴⁷ “Mkulu Nguluwi ka mkomu! Yatambichizwe italawe lya heni!

Yatogoligwe Nguluwi wa heni, italawe lya ulohozi wa heni.

⁴⁸ Heye nakandita nyhilule chibida, na kuwawika wanhu hali ludali lwa heni.

⁴⁹ Nakundavya kulawa kwa wang'honyo wa heni. Kwangu nyhinula leka ndiwe mchanya ng'hatu mwa wang'honyo wa heni, na kundohola kulawa kwa wehile.

⁵⁰ “Ahyo, ndokutogola, gwa Mkulu Nguluwi, hali isi zeng'ha, ndolitogola itagwa lya hegwe.

⁵¹ Nguluwi kangumtambichizaga mndewa wa heye kusumya kukulu, kangulajilaga igano lya kwimilila kwa yabakalizwe mafuta wa heye, ena, kangumditilaga ahi Daudi na walelwa wa heye mazuwa gose.”

23

Ulonzi wa kuduma wa Daudi

¹ Uwu ndo ulonzi wa kuduma wa Daudi, mwana wa Yese. Usenga wa munhu yawele Nguluwi nakamdita yawe mkulu. Nguluwi wa Yakobo nakambakaliza mafuta Daudi yawe mndewa na ulonzi wa heye Waisilaeli nawasangalala kwimba.

² “Muhe wa Mkulu Nguluwi naulonga kwa kukolela heni, nakawika ulonzi wa heye kuli mlomo wa heni.

³ Nguluwi wa Isilaeli nakalonga,
Italawe lya Isilaeli nakandonjela,
'Munhu hoyowalongoza wanhu kwa hachi,
yalingulongoza kwa kumdumba Nguluwi,
⁴ heye ndo kota lumuli lwa mitondo,
isanya holilawa mitondo kulihela ng'hungugu,
ena, kota nhonya ilingwambuza mizuchila kota
kuli misanga.'

⁵ "Ahyo ndo Nguluwi vyoyalutambichize lukolo
lwa heni,
mina nakadita ilagano lya mazuwa gose na heni,
ilagano lyenele na limile nzinzili.
Naye kozidita mbuli za heni zeng'ha zilutilile goya
na kumha heni geng'ha gondilingugana.
⁶ Ila wehile, weng'ha ndo kota miwa jilingutagwa
hela,
mina hajiweza kuholigwa kwa moko,
⁷ ila igana kutumiya chuma ama chaka cha igoha
kujusa.
Ajo jangudumigwa ng'hatu kwa chiluli."

Wamizi wazidahe wa Daudi
(1 Mihela 11:10-41)

⁸ Aga ndo matagwa ga wazidahe wowawele
na Daudi. Yoshebu-bashebeti, Mtakimoni, nayali
chilongozi wa chilundo chilinguchemigwa Wa-
datu. Heye naketowa kwa igoha lya heye na
kuwakopola wanhu miya nane kuli ngondo imwe.
⁹ Yawinzile hali wala wazidahe Wadatu, nayali
Eleasali, mwana wa Dodo, wa lukolo lwa Mwa-
hohi. Zuwa limwe, Eleasali nayali hamwe na

Daudi lowawalijile Wafilisti wowaweke wekungajize kitowa ngondo. Waisilaeli nawawabilima Wafilisti,

¹⁰ ila Eleasali nakema nzinzili na kitowa na Wafilisti mbaka moko wa heye loutochile, naupona uwele ubatilile ipanga lya heye. Zuwa alyo, Mkulu Nguluwi nakambuza kusumya kukulu. Hamba Waisilaeli nawahiluka honhu hoyaweke Eleasali na kiholela vinhu vya hihi hela kulawa kwa Wafilisti wakopoligwe.

¹¹ Wa kadatu nayali Shama, mwana wa Agee, Mhalali. Wafilisti nawekungajiza ako Lehi, honhu houweke mgunda wa mpanda winji, nawo Waisilaeli nawawabilima Wafilisti,

¹² ila Shama nakema nzinzili hagati ha mgunda awo leka kuulewela na kuwakopola Wafilisti. Mkulu Nguluwi nakambuza kusumya kukulu.

¹³ Hamba, mhela wa mbena wazidahe wadatu hali wakulu makumi gadatu nawaluta kwa Daudi na kumfika kuli mhalika ya Adulamu. Mhela awo wamizi wa Wafilisti nawali wawichile kambi kuli ibindi lya Lefaimu.

¹⁴ Mhela awo Daudi nayali kuli ngome, wamizi wa Wafilisti nawali mujini Betelehemu.

¹⁵ Daudi nakalonga kwa maya lukami, “Wone munhu yahawezile kumha mazi ga kunwa kulawa kuli ideho lya Betelehemu, liwele habehi na lwizi lwa muji, ndahasangalale!”

¹⁶ Wala wazidahe wa heye wadatu nawalawa na kukola hagati ha wamizi wa Wafilisti. Nawaluta kudeha mazi kuli ideho lya Betelehemu liwele habehi na lwizi lwa muji, nawamigalila Daudi. Ila Daudi nakalema kunwa, nakagabohola

hanyi kota nhambiko kwa Mkulu Nguluwi,

¹⁷ nakalonga, “Gwa Mkulu Nguluwi, ndahela hachi ya kunwa mazi aga. Ndaze, aga hagawele kota danda ya wala welavile ukomu wa hewo kigala mazi aga?” Ahyo, Daudi hanwele mazi gala. Azo ndo mbuli zowaditile wala wazidahe Wadatu.

¹⁸ Abishayi, mdodowe Yoabu, mwana wa Seluiya, nayali chilongozi wa wazidahe makumi gadatu. Heye naketowa na wanhu miya zidatu kwa igoha lya heye. Nakawakopola na kiholela itagwa kota wala wazidahe Wadatu.

¹⁹ Nayali yazeleche ng'hatu hali wazidahe makumi gadatu, ahyo nakawa chilongozi wa hewo. Ila hawele yumwe wa wala wazidahe wadatu.

²⁰ Benaya, mwana wa Yehoyada, kulawa Kabiseeli, nayali mwamizi yunji yazidahe yawele nakadita mbuli nyinji kwa nhumbula ikangale. Nakawakopola wazidahe weli kulawa Moabu. Zuwa limwe kahi mhela wa seluji, nakadulika kuli ikulubila na kukopola isimba.

²¹ Nakamkopola kahi Mmisili yawele ng'wemang'wema na mkulu ng'hatu. Mmisili ayo nayali na igoha ila Benaya nakamlutila yawele na nyimbati, nakamsukula igoha alyo na kumkopola Mmisili ayo kwa igoha lya heye yuye.

²² Benaya nakadita mbuli azi, nakeholela itagwa kota wala wazidahe Wadatu.

²³ Lelo, nayali yazeleche hali wala wazidahe makumi gadatu, hanga hawele kota wala wazidahe Wadatu. Daudi nakamdita yawe chilongozi wa wamizi wa kumwamila heye.

²⁴ Asaheli mdodowe Yoabu, nayali yumwe wa

wazidahe makumi gadatu. Wazidahe wanji wa Daudi nawali Elihanani, mwana wa Dodo wa Betelehemu

²⁵ na Shama, Mhalodi na Elika, Mhalodi

²⁶ na Helesi, Mpaliti na Yila, mwana wa Ikeshi, Mtekoa

²⁷ na Abieseli, Mwanatoti na Mebunayi, Mhushati

²⁸ na Salimoni, Mwahohi na Mahalayi, Mnetofahi

²⁹ na Helebu, mwana wa Baana, Mnetofahi na Itayi, mwana wa Libayi kulawa Gibeya ya Benjamini.

³⁰ Nakwali kahi na Benaya, Mpilatonni na Hidayi wa nzanda za Gaashi

³¹ na Abi-aliboni, Mwalibati na Asimaweti, Mbahulimu

³² na Eliaba, Mshaaliboni na wana wa Yasheni na Yonatani

³³ mwana wa Shama, Mhalali na Ahiamu, mwana wa Shalali, Mhalali

³⁴ na Elifeleti, mwana wa Ahasibayi, Mmaakati na Eliamu, mwana wa Ahitofeli, Mgiloni

³⁵ na Hesilo, Mkalimeli na Paalayi, Mwalibi

³⁶ na Igali, mwana wa Natani, Msoba na Bani, Mgadi

³⁷ na Seleki, Mwamoni na Nahalayi, Mbeeloti nayawekele yopika vinhu vya kitowa ngondo vya Yoabu, mwana wa Seluiya

³⁸ na Yila, Mwaitili na Galebu, Mwaitili

³⁹ na Uliya, Mhiti.

Weng'ha hamwe, nawali wazidahe makumi gadatu na saba.

24

Daudi kanguwawaza wanhu (1 Mihela 21:1-27)

¹ Kwa mala iyage, Mkulu Nguluwi nakawazudila Waisilaeli, nakamwambuza Daudi yawatunye Waisilaeli. Mkulu Nguluwi nakamlonjela, “Wawaze wanhu wa Isilaeli na wanhu wa Yuda.”

² Ahyo, mndewa Daudi nakamlonjela Yoabu na vilongozi wa wamizi wawele hamwe na heye, “Mlute kuli nhanzi zeng’ha za isi ya Isilaeli, kulawa kuli muji wa Dani mbaka Beeli-sheba, mkawawaze wanhu leka ndivizele hisabu ya hewo.”

³ Ila Yoabu nakamlonjela mndewa, “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, yawonjeze Waisilaeli mala miya kusinda vyowawele sambi, leka nagwe, mndewa wa heni wone konjezeka ako kwa meho ga hegwe baho. Ila, lekachoni hegwe mndewa wa heni nakunojewa na mbuli ayi?”

⁴ Ila ulonzi wa mndewa Daudi nauwasumya Yoabu na vilongozi wa wamizi. Lelo, Yoabu na vilongozi wa wamizi nawoka hali mndewa, nawaluta kuwawaza Waisilaeli.

⁵ Nawaloka lwanda lwa Yolodani na kuwika kambi ya hewo kusini mwa muji wa Aloeli, muji uwele hagati ha ibindi, ako Gadi. Kulawa ako nawaluta mbaka Yaseli.

⁶ Hamba, nawaluta Kadeshi iwele ako Gileadi kuli isi ya Wahiti. Hamba nawafika Dani na kulawa ako nawaluta Sidoni

⁷ na kufika kuli ngome ya muji wa Tilo, nawenjila kuli miji jeng’ha ja Wahivi na Wakanaani.

Hamba, nawalawa na kuluta ubanzi wa kusini kuli Yuda ako Beeli-sheba.

⁸ Lowajendile isi yeng'ha, nawahiluka Yelusalemu lojikolile myezi tisa na mazuwa makumi meli.

⁹ Hamba Yoabu nakamhilichila mndewa hisabu ya wanhu. Kuli isi ya Isilaeli nakwali na walume wazidahe lachi nane (800,000) wawezile kutumiya vinhu vya kitowa ngondo na kuli isi ya Yuda, nakwali na walume lachi tano (500,000).

¹⁰ Ila Daudi nakaluka kitagusa mnthumbula kulawa vyoyawawalize wanhu. Ahyo, Daudi nakamlonjela Mkulu Nguluwi, “Ndita gehile ng'hatu kwa mbuli yondiitile. Ila sambi, gwa Mkulu Nguluwi, ndangukudedeza undechele heni chitumagwa wa hegwe, kwa vila ndita mbuli ya chipoka ng'hatu.”

¹¹ Daudi vyoyenuche mitondo, mhela awo Mkulu Nguluwi nakamha usenga Gadi, mloli wa mndewa Daudi, yolongi,

¹² “Ulute ukamlonjele Daudi hino, ‘Mkulu Nguluwi kangulonga ahi. Ndina mbuli zidatu kwa chiwalo cha hegwe, lelo wihagulile mbuli imwe, nani ndokuditila.’ ”

¹³ Lelo Gadi nakaluta kwa Daudi na kumlonjela, “Ndaze, lulawile lufemba lwa miyaka saba kuli isi ya hegwe ama myezi jidatu ja kuwabilima wang'honyo wa hegwe howokuwinza ama mazuwa gadatu ga utamwa wa tauni kuli isi ya hegwe? Lelo wijese kwa chiwalo cha mbuli ayo na wamule ndaze vyondimwidichila ayo yanhumile.”

¹⁴ Daudi nakamwidichila Gadi, “Ndina lunhwinhwi ndogazika ng'hatu. Ila fola Mkulu Ngu-

luwi yangaze, mina heye kana isungu lukami, kusinda kuwichigwa mmoko mwa wang'honyo.”

¹⁵ Lelo, Mkulu Nguluwi nakawegalila Waisilaeli utamwa wa tauni kulawa mitondo mbaka mhela woyamule Nguluwi. Wanhu elufu makumi saba (70,000) nawabagama kuli isi yeng'ha, kulawa Dani mbaka Beeli-sheba.

¹⁶ Ila yula mhilisi loyagolole moko wa heye kulutila muji wa Yelusalemu leka kuudumya, Mkulu Nguluwi nakagalula kunuwila kwa heye. Mkulu Nguluwi nakamlonjela yula mhilisi yawele yowadumya wanhu, “Ihega! Uhiluse moko wa hegwe.” Mhilisi wa Mkulu Nguluwi nayali yemile habehi na honhu ha kupululila nyhule ha Alauna, Myebusi.

¹⁷ Daudi loyamuwene ayo mhilisi yoyaweke yowakopola wanhu, nakamlonjela Mkulu Nguluwi, “Lole, heni ndo mbele na nongwa! Nene baha ndo nditile gehile! Wanhu awa ndo waliholile, hawaditile wihe. Ndangukudedeza ng'hatu ungaze heni na ivyazi lya heni.”

Daudi kanguzenga honhu ha kulavila nhambiko

¹⁸ Zuwa lilyo Gadi nakamlutila Daudi na kumlonjela, “Ulute ukamzenjele Mkulu Nguluwi honhu ha kulavila nhambiko, kuli honhu ha kupululila nyhule ha Alauna, Myebusi.”

¹⁹ Ahyo Daudi nakaluta kota Mkulu Nguluwi vyoyalajize kwa kukolela Gadi.

²⁰ Alauna nakalola na kumona Daudi na vitumagwa wa heye womhejelele, naye nakaluta na kitoza hanyi hali mndewa na kumfugamila.

²¹ Hamba Alauna nakamuza mndewa, “Lekachoni mndewa wa heni nakoya kwa

chitumagwa wa heye?” Daudi nakedichila, “Mbuya kugula honhu ha hegwe ha kupululila nyhule leka ndimzenjele Mkulu Nguluwi honhu ha kulavila nhambiko, leka utamwa wa tauni uwele hali wanhu wusigwe.”

²² Alauna nakamlonjela Daudi, “Mndewa wa heni, uhole choneche choulinguchona chinoga na ulavye nhambiko. Heni ndangujilavya mibuguma aji kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa na vinhu avi vya kupululila nyhule na ngwamo za misenga ziwe ngodi.

²³ Gwa mndewa, ndangukupa vinhu avi vyeng'ha. Ndangitumbila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, konojezwa na nhambiko ya hegwe.”

²⁴ Ila mndewa Daudi nakamwidichila Alauna, “Hebu! Hegwe huweza kumha heni choneche hihi hela. Heni ndovigula kwa hegwe. Simlavila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heni, nhambiko za kulakazwa ziwele heni silavile ne chinhu.” Ahyo, Daudi nakagula hala honhu ha kupululila nyhule na mibuguma kwa migwala makumi gahano ga sendi.

²⁵ Hamba Daudi nakamzenjela Mkulu Nguluwi honhu ha kulavila nhambiko na kumlavila nhambiko za kulakazwa na za kikala goya. Lelo, Mkulu Nguluwi nakakunda kulanda kwa chiwalo cha isi. Utamwa wa tauni nawuka kuli isi ya Isilaeli.

**Ilagano Iya Katali, Ilagano Linyale kwa
Wanhu Weng'ha
Portions of the Holy Bible in the Vidunda language of
Tanzania**

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Vidunda

Translation by: Pioneer Bible Translators

The New Testament in Vidunda

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

**Old Testament Books Copyright 2018 Pioneer
Bible Translators**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 Jul 2025 from source files dated 9 Jul 2025

c584e819-507e-56ab-bbd8-53371c39d20d